

HRVATSKI VOJNIK

Broj 96/97. Godina III. 28. srpnja 2006. www.hrvatski-vojnik.hr BESPLATNI PRIMJERAK

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X

9 771330 500003

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • SIT 430,00 • CHF 3,50 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Pripadnici Bojne za specijalna djelovanja s poljskim kolegama uvježbavali padobranske skokove na Lučkom

Različiti pristup obuci, prigoda za razmjenu iskustva i učenje

MoD UK

NEW YORK

Britanska kuharska pobjeda

Britanci u Europi ne slove kao nacija s odviše popularnom kuhinjom, ali čini se da u Americi nije tako. Naime, kuhari britanskog ratnog broda HMS Scott odnjeli su pobjedu na prestižnom natjecanju *Najbolja menza* koje se prošloga tjedna održalo u New Yorku. Pobjedu Otočanima donijela je presuda žirija u kojem su sjedili neki od najboljih kuhara u *Velikoj jabuci*, kao i neki visoki logistički časnici američke mornarice. "Izgleda da je 500 godina kuharske tradicije Kraljevske mornarice bilo previše za *Big Macove i hot-dogove*", s ponosom su nakon pobjede ustvrdili Britanci. Inače, HMS Scott je u New York uplovio na kratki predah zbog petomjesečne plavidbe po Atlantiku.

VOLGOGRAD

Chavez kupuje u Rusiji

Predsjednik Venecuele Hugo Chavez 25. je srpnja otputovalo u trodnevni posjet Rusiji gdje bi, do izlaska ovog broja našeg časopisa, trebao potpisati vrijedni ugovor o nabavi vojne opreme. Još ranije ovoga mjeseca dvije su države dogovorile stavke prema kojima će Moskva dostaviti Caracasu 30 lovačkih aviona i isti broj helikoptera. Ukupna vrijednost posla navodno iznosi oko milijardu američkih dolara. Također, Chavez obavlja i politički posao: posjet Rusiji dio je njegove multinacionalne turneje u kojoj pokušava lobirati za primanje svoje zemlje u Vijeće sigurnosti UN-a.

LONDON

Brzi odgovor na brzu narudžbu

Britanski ministar obrane Des Browne najavio je nabavu paketa nove opreme koja će pomoći zaštiti britanskih trupa u Iraku i Afganistanu. Riječ je, prije svega, o oklopnim vozilima. Uz 66 već predviđenih, u Afganistan će počevši s 2007. godinom biti poslano 100 dodatnih Pinzgauera Vector, a u Irak će osim već objavljenih 54, dopremi-

ti još oko 70 dodatno naoružanih i opremljanih prijevozničkih vozila FV430. Također, u obje će zemlje biti raspoređeno i oko 100 Coguara. Novi paket dogovoren je vrlo brzo, već mjesec dana nakon što su Britanci redefinirali svoje potrebe za oklopnim vozilima.

MoD UK

BUKUREŠT

Počast zrakoplovstvu

Ministerul Apărării Naționale

TOKYO

Kontroverzna razmatranja

Celnik japanske Obrambene agencije Fukushiro Nukaga u nedavnom je govoru istaknuo da bi u slučaju da "Japan bude napadnut dalekometnim projektilom, nije u duhu ustava da mirno sjedi i potom umre". Te riječi jedan su od komentara na pitanja koja su se pojavila nakon nedavne sjevernokorejske raketne provokacije. Naime, zbog zakona koji su doneseni još nakon II. svjetskog rata, japska vojna doktrina gotovo u potpunosti izuzima bilo kakve akcije ofenzivnog tipa, za to im nedostaje i odgovarajuće oružje. Stoga je Nukaga, nakon sjevernokorejskih poteza, najavio mogućnost razmatranja razvijanja "ograničenih napadačkih kapaciteta". Naravno, zbog japanske milički prošlosti takva razmatranja sa sobom uvijek vuku i kontroverze.

NORFOLK

Korakom po Atlantiku

Od 21. do 31. srpnja u području se središnjeg Atlantika izvodi velika vježba združenih snaga pod nazivom *Operation Bold Step* (Operacija Smioni korak). Nositelji vježbe su Amerikanci, koji sudjeluju sa svoje tri velike udarne grupe, ali međunarodni pečat daju joj francuska podmornica FRS Emeraude, kolumbijska ARC Tayrona, te 8. kanadska brigadna skupina. U vježbi sudjeluje više od 16 000 mornara i marinaca.

US Navy

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morf.hr)Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@morf.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@morf.hr)Izvršni urednik: Mario Galic
(mario.galic@morf.hr)Urednici rubrika: Marija Alvir
(marija.alvir@morf.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlòv, Milenka Pervan Stipić

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morf.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Lektori: Danica Pajić, Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci 30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d., Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj 165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d., Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>E-mail: hvojnik@morf.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.

Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH

Pripadnici BSD-a poljskim kolegama uvježbavali padobranske skokove na Lučkom

Tijekom tri dana naši i poljski padobranci uvježbavali su padanje u slobodnom padu u grupi i skok na cilj te je to, uz razmjenu iskustava, bila i dobra prigoda da jedni od drugih nešto i nauče...

Strana 4

Brigadni general Frane Tomičić zapovjednik Službe za nadzor naoružanja - Hrvatskog verifikacijskog središta

Republika Hrvatska ispunjava sve preuzete obveze iz potpisanih ugovora i sporazuma. Glede zadaća iz Ottawske konvencije Republika Hrvatska uništila je 199 000 protupješačkih mina. Vezano uz ispunjenje obveza, ova je služba u deset godina postojanja provela 254 inspekcije u inozemstvu, a u RH prihvati 126 inspekcija

Strana 6

Na slunjskom poligonu održana vježba inspekcije na terenu vezane uz zabranu nuklearnih pokusa

Riječ je o civilnoj međunarodnoj sveobuhvatnoj vježbi inspekcije u sklopu Organizacije za sveobuhvatnu zabranu nuklearnih pokusa (CTBTO), čiji je domaćin i suorganizator bila naša država...

Strana 12

Korijeni i uzroci terorizma [II. dio]

Završetak Hladnog rata donio je niz pojavnih oblika ratovanja koji su ušli u žarište zanimanja vodećih vojnih sila svijeta. Tijekom posljednjeg desetljeća 20. stoljeća uglavnom je diljem svijeta prihvaćen stav kako globalni nuklearni rat više ne predstavlja vjerojatnost koja neposredno prijeti. Umjesto toga, javlaju se nove ugroze...

Strana 24

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

Pripadnici Bojne za specijalna djelovanja s poljskim kolegama uvježbavali padobranske skokove na Lučkom

Različiti pristup obuci, prigoda za razmjenu iskustva i učenje

Tijekom tri dana i četiri do šest skokova dnevno naši i poljski padobranci uvježbavali su padanje u slobodnom padu u grupi i skok na cilj te je to, uz razmjenu iskustava, bila i dobra prigoda da jedni od drugih nešto i nauče. Jer, u našim i poljskim oružanim snagama različito se pristupa padobranskoj obuci. Kod nas se nakon što se dobro uvježba stabilni slobodni pad težište u obuci stavlja na uvježbavanje preciznog skoka na cilj, odnosno prizemljenja dok Poljaci mnogo više pažnje pridaju uvježbavanju formacije

— Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT —

Padobranci padobranske satnije Bojne za specijalna djelovanja i njihovi poljski kolege sredinom srpnja su prvi put zajedno uvježbavali padobranske skokove s velikih visina.

Riječ je o aktivnosti koja se provodi u sklopu redovite bilateralne

obrambene suradnje između oružanih snaga dvije zemlje, a čiji je prvi dio proveden tijekom nedavnog posjeta BSD-a Poljskoj.

Uz devet pripadnika BSD-a i sedam padobranaca poljske specijalne postrojbe u uvježbavanju su sudjelovali i pripadnici HRZ-a. Uz to što je cijeloj aktivnosti pružio logističku potporu, bila je to i dobra prigoda da se HRZ-ovi instruktori padobranstva upoznaju s načinom padobranske obuke koja se provodi

u OS-u Republike Poljske. Naime, kao što je poznato kod nas se padobraska obuka provodi u HRZ-u a potom se u postrojbama, koje u svom sastavu imaju padobrance, provodi onaj operativni dio, odnosno uporaba padobranstva u konkretnim akcijama. Inače padobraska obuka u pravilu traje oko dvije godine. Nakon provedene temeljne obuke i nekoliko trenažnih skokova padobranci koji su pokazali najbolje rezultate upućuju se na naprednu padobransku obuku koja traje oko dva mjeseca, a svi sudionici ove vježbe bili su upravo ti koji su prošli naprednu obuku.

50 sekundi slobodnog pada

Radi upoznavanja poljskih padobranaca sa zračnom lukom i okolicom, odnosno terenom na koji su skakali

Uz devet pripadnika BSD-a i sedam padobranaca poljske specijalne postrojbe u uvježbavanju su sudjelovali i pripadnici HRZ-a

prvi skok je bio sa 1200 m visine. Kako su svi, poka-zalo se, dobro uvježbani odmah se prešlo na skakanje s 3000 metara. To je, pojas-nio nam je satnik Silvije Vikuška, čas-nik za pado-bransku obu-ku u HRZ-u, srednja visi-na idealna za trening slo-bodnog pada. Na toj se vi-sini ne zahtjeva dodatna oprema kao što je primje-rice kisik, a padobranci ma pruža 50 sekundi slo-bodnog pada.

Tijekom tri dana i četiri do šest skokova dnevno naši i poljski padobranci uvježbavali su padanje u slobodnom padu u grupi i skok na cilj te je to, uz razmjenu is-kustava, bila i dobra prigoda da jedni od drugih nešto i nauče.

Jer, u našim i poljskim oružanim snagama različito se pristupa pado-branskoj obuci. Prema riječima de-setnika Maria Primorca, instruktora padobranstva u BSD-u čije je civilno zvanje nas-

■ *Poljaci mnogo više pažnje pridaju uvježbavanju formacije. Kod skaka-nja u grupi riječ je o formaciji od če-tiri čovjeka koji tijekom pada moraju biti jedan blizu drugoga jer se u pravilu radi o dugom preletu od 30 km*

tavnik padobranstva (vojno padobranstvo podliježe ci-vilnim zako-nima), kod nas se nakon što se dobro uvježba sta-bilni slobod-ni pad težište u obuci stav-lja na uvjež-bavanje pre-ciznog skoka na cilj, od-

nosno prizemljenja. Poljaci, pak mno-go više pažnje pridaju uvježbavanju formacije. Iako je nama laicima iz-gledalo da je teže precizno skočiti, desetnik Primorac je pojasnio da je zapravo suprotno. Kod skakanja u grupi riječ je o formaciji od četiri čovjeka koji tijekom pada moraju biti jedan blizu drugoga jer se u pravilu radi o dugom preletu od 30 km. Da bi se primarna zadaća uspješno obavila svi moraju znati pratiti vođu i za-jedno se prizemljiti.

Godine nisu važne već broj skokova

Uz to, razlika je i u padobranskoj opremi. Dok se naši padobranci koriste padobranima za precizno pri-zemljenje, Poljaci se koriste padobra-nima za "HALO-HAH" skokove, odnosno za "prelet". Primjetili smo, a to nam je potvrđio i desetnik Primo-rac, da su padobranci poljskih oružanih snaga, barem oni koji su sudjelovali u ovoj vježbi, stariji od naših. Ali, rekao je Primorac da to ni u kom slučaju nije nedostatak jer za padobranstvo je najvažnije biti zdrav i vo-ljeti taj poziv i naravno imati iza sebe što više skokova. A, s obzirom na to

da se Primorac padobranstvom bavi od 1993. godine i iza sebe ima 1500 skokova ne možemo mu ne vjerovati.

Sve planirane zadaće uspješno su provedene, te stoga ne čudi što su vježbom bili zadovoljni i natporučnik Mirko Bošnjak, zapovjednik zračne satnije u bojni za specijalna djelo-vanja i voditelj poljskog tima satnik Krzysztof Wroblewski, ali i svi ostali sudionici vježbe.

Satnik Krzysztof Wroblewski, voditelj poljskog padobranskog tima

Iako je ova aktivnost zapravo nastavak vježbe čiji je prvi dio proveden kod nas u Poljskoj ovo je prvi put da naši padobranci skaču zajedno. Sve zadaće su uspješno obavljene i nadamo se da će se naša inače dobra bilateralna suradnja ne samo nastaviti nego i proširiti.

Svi se, naravno nadaju da će se ta suradnja ne samo nastaviti nego i proširiti te da će biti još mnogo za-jedničkih skokova. Jer za padobrance kao i za pilote nisu važne godine staža nego koliko sati naleta, odnos-no skokova imaju iza sebe.

Inače, u hrvatskoj se vojsci padobranstvu, nakon nekoliko godina stagnacije, ponovno pridaje sve veća važnost. To je u svakom slučaju do-bro jer u oružanim snagama imamo dobro uvježbane i iskusne padobrancе. Tome u prilog najbolje govori po-datak da su, primjerice, u civilnoj pa-dobranskoj reprezentaciji Hrvatske koja je na svjetskom prvenstvu u Ja-panu 2002. godine osvojila 4. mjesto od pet reprezentativaca troje bili iz HV-a, a na svjetskom prvenstvu 2004. u Rijeci u našoj reprezentaciji koja je tada osvojila drugo mjesto bio je natporučnik Tihomir Čajko. ■

Natporučnik Mirko Bošnjak, zapovjednik zračne satnije u BSD-u

Ova zajednička aktivnost na-ših i poljskih padobranaca, bila je dobra prigoda za prezentira-nje padobranksih vještina i me-dusobnu razmjenu iskustava, ali isto tako i za pro-dubljivanje naših inače dobrih prijateljskih odnosa. U sklop vježbe odradili smo između ostalog i zajedničke grupne skokove te smo tako mogli jedni od drugih i nešto naučiti. U vježbi su sudjelovali izvrsno uvježbani padobranci i sve zadaće su uspješno obavljene. Veoma sam zadovoljan i nadam se da će se naša dobra medusobna suradnja nastaviti.

brigadni general Frane TOMIČIĆ

*načelnik Službe za nadzor naoružanja
- Hrvatskog verifikacijskog središta*

- **Služba ima intenzivne kontakte i suradnju s ekspertima i različitim institucijama, organizacijama i tijelima u zemlji i inozemstvu**
- **Služba ustrojeno ima dva odjela i dvadesetak djelatnika koji su eksperti u svome poslu**
- **u deset godina postojanja služba je provela 254 inspekcije u inozemstvu a u RH prihvatile 126 inspekcija**

Služba koja se dokazala u uspostavi međusobnog povjerenja, sigurnosti i suradnje

Republika Hrvatska ispunjava sve preuzete obveze iz potpisanih ugovora i sporazuma. Glede zadaća iz Ottawske konvencije Republika Hrvatska uništila je 199 000 protupješačkih mina. Vezano uz ispunjenje obveza, ova je služba u deset godina postojanja provela 254 inspekcije u inozemstvu, a u RH prihvatile 126 inspekcija

Milenka PERVAN STIPIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Služba za nadzor naoružanja nedavno je obilježila desetu godišnjicu rada. O tome koja je njezina uloga i zašto je ustrojena odmah nakon završetka rata na ovim prostorima, s kakvim se teškoćama susretala na početku djelovanja te koji su njezini dosadašnji rezultati kao i trenutačne aktivnosti razgovarali smo s brigadnim generalom Franom Tomičićem koji je prije nekoliko mjeseci preuzeo zapovjedništvo nad tom ustrojbenom cjelinom OSRH.

Čime se Služba za nadzor naoružanja bavila tijekom proteklih 10 godina i s kakvim problemima ste se susretali u početku s obzirom na to da je riječ o vrlo osjetljivom poslu koji je trebalo rješavati nakon završetka rata na ovim prostorima?

Služba za nadzor naoružanja ustrojena je 1996. godine, pod nazivom Verifikacijsko središte OSRH,

sa zadaćom obavljanja upravnih i stručnih poslova, vezanih uz provedbu obvezujućih međunarodnih ugovora, sporazuma i konvencija o nadzoru naoružanja potpisanih od Republike Hrvatske.

Služba je planirala, pripremala i provodila inspekcije i posjete, organizala prihvate inozemnih inspekcijskih ekipa, izradivala godišnje informacije o oružanim snagama, pratila stanje naoružanja u skladu s razmijenjenim informacijama te aktivno sudjelovala u kreiranju politike Republike Hrvatske u djelokrugu nadzora naoružanja.

Tijekom 1998. godine, Središte se preustrojilo i promijenilo naziv u Ured za nadzor naoružanja, a potkraj 2002., novim preustrojem, u Službu za nadzor naoružanja - Hrvatsko verifikacijsko središte. Prvi načelnik Službe bio je brigadni general Vinko Štefanek, a drugi brigadir Mladen Nakić, koji su dali velik doprinos ustroju, organizaciji i radu Službe.

Počeci djelovanja Službe nisu bili nimalo lagani ni jednostavni. Uz organizaciju i ustrojavanje, te obuku inspektora, trebalo je u prvim inspekcijama i susretima prevladati međusobno nepovjerenje i animozitete koji su u regiji ostali neposredno nakon završenih ratnih sukoba i lagano ih i strpljivo korak po korak izgrađivati, u cilju uspostave međusobnog povjerenja, suradnje i stabilnosti. Znakovito je i to da inspektori u prvih pet godina u inspekcije nisu nosili civilnu odjeću, već isključivo vojnu, da bi od 2001. godine osim vojnih odora nosili i civilnu odjeću, kako bi se u zemlji domaćina u slobodno vrijeme ugodnije osjećali.

S druge strane, redukcije naoružanja, do kojeg znamo kako smo teško dolazili, nije bez emocija prihvaćana niti kod nas.

Koje su trenutačne zadaće Službe za nadzor naoružanja, odnosno Hrvatskog verifikacijskog središta?

Težišno provodimo i pratimo sporazume, ugovore i konvencije iz područja nadzora naoružanja od kojih ističem Sporazum o subregionalnoj kontroli naoružanja, Bečki dokument '99, Članak V. Aneksa 1B Daytonskega sporazuma, Anex VI Protokola o Privremenom režimu uz južnu granicu - Prevlaka i Ugovor Open Skies - Otvorena neba.

Od konvencija interesantne su Konvencija o zabrani uporabe, skladištenja, proizvodnje i transfera protupješačkih mina, te o njihovom uništenju (Ottawska), Konvencija o zabrani razvoja, proizvodnje, skladištenja i uporabe kemijskog oružja, te o njihovom uništenju, (CWC) Konvencija o biološkom i toksinskom oružju (BTWC), Konvencija o specifičnom konvencionalnom oružju (CCW).

U praćenju i provedbi tih konvencija djelatnici i vanjski suradnici Službe su angažirani kao vladini ekspertri u različitim tijelima, kao na primjer u Odjelu za razoružanje pri UN-u u Ženevi ili kao ekspertri Republike Hrvatske na stručnim sastancima, te na godišnjim zasjedanjima država stranaka ili pak u radu Nacionalnog povjerenstva za praćenje Zakona o zabrani PP mina, prihvativa inspekcija za utvrđivanje činjenica i izradi godišnjeg izvješća prema Glavnom tajniku UN-a.

Angažirani smo i u provedbi ugovora, primjerice Ugovora o neširenju nuklearnog oružja (NPT) u sklopu kojeg ne postoji verifikacijski protokol, tako

da vanjski suradnici Službe obavljaju ekspertne zadaće za misije RH pri UN-u u Beču i Ženevi.

Tu je i Ugovor o potpunoj zabrani nuklearnih proba (CTBT), koji još nije stupio na snagu no zbog njegova značaja u tijeku su opsežne i raznovrsne pripremne aktivnosti.

Hrvatska ispunjava sve preuzete obveze

Koji su najvažniji dosadašnji rezultati primjene Sporazuma o subregionalnoj kontroli naoružanja koji je stupio na snagu odmah nakon završetka rata na ovim prostorima?

Sporazum su u Beču 4. siječnja 1996. potpisale Republika Hrvatska, BiH, Republika Srpska, Federacija BiH i tadašnja SRJ. Sam sporazum uključuje sedam protokola, a cilj mu je stabilizacija regije ograničavanjem količine naoružanja, provedbom međusobnih inspekacija, razvijanjem transparentnosti i uspostavom međusobnog povjerenja i suradnje.

Danas, deset godina nakon potpisivanja Sporazuma, možemo slobodno reći da je u pogledu nadzora naoružanja međusobno povjerenje i suradnja u regiji, u najmanju ruku, primjerena, a polučeni rezultati impresivni. O uspješnosti Sporazuma najbolje svjedoče priznanja relevantnih međunarodnih čimbenika koji su u više navrata istaknuli da je provedba Sporazuma o subregionalnoj kontroli naoružanja jedinstven primjer u svijetu uspješno implementiranog mehanizma nadzora naoružanja, neposredno nakon završenih ratnih sukoba. Provedbom Sporazuma u proteklih 10 godina u zemljama potpisnicama reducirano je 7842 komada naoružanja od toga 1105 tenkova, 375 oklopnih borbenih vozila, 6286 topničkih oruđa, 75 borbenih zrakoplova i 1 jurišni helikopter. Od toga u Republici Hrvatskoj reducirano je 40 tenkova, 42 oklopna borbena vozila, 862 topnička oruđa i 2 borbena zrakoplova.

U koliko je mjeri dosad RH ispunila obveze preuzete Sporazumom i drugim konvencijama o nadzoru naoružanja, primjerice zadaće iz Ottawske konvencije o zabrani uporabe, skladištenja, proizvodnje i transfera protupješačkih mina i njihova uništenja?

Republika Hrvatska ispunjava sve preuzete obveze iz potpisanih ugovora i sporazuma. To su prije svega reduksijske obveze po Sporazumu o subregionalnoj kontroli naoružanja; prihvati inspekcija i organizacija preuzetih obveza po Bečkom dokumentu, provedba demilitarizacije Prevlake, izrada i razmjena godišnjih informacija. Glede zadaća iz Ottawske konvencije Republika Hrvatska uništila je 199 000 protupješačkih mina. No, ne treba zanemariti činjenicu da nam predstoji zadaća, do 2010. godine, čišćenja svih minskih polja.

Vezano uz ispunjenje obveza, ova je služba u deset godina postojanja provela 254 inspekcije u inozemstvu a u RH prihvatiла 126 inspekција.

Permanentno osposobljavanje kadra

Za specifičnosti poslova kojim se Služba bavi bilo je potrebno obrazovati i odgovarajući kadar. Koliko ste time zadovoljni?

Vojska je profesija sa svim elementima koji je takvom čine, pa tako i onima koji se odnose na izobrazbu. Kako su djelatnici Službe u najvećoj mjeri djelatne vojne osobe, kao takvi većina ih ima potrebnu vojnu izobrazbu. S druge strane, da bi se sposobili za specifičnosti poslova nadzora naoružanja, stručno se i permanentno osposobljavaju preko seminara, tečajeva i funkcionalne obuke u zemlji i inozemstvu.

Služba ustrojeno ima dva odjela i dvadesetak djelatnika. To su vrijedni i kvalitetni djelatnici koji su eksperti u svome poslu.

Kako je opseg poslova velik, a broj djelatnika Službe mali, u provedbu zadaća uključujemo i vanjske inspektore iz sastava OSRH, te posebnu pozornost posvećujemo njihovoj stručnoj edukaciji. Uz tečajeve i seminare u Republici Hrvatskoj u RACVIAC-u, stručnu edukaciju djelatnici prolaze i u Njemačkoj, Italiji, Velikoj Britaniji, Mađarskoj, Grčkoj, Francuskoj, Belgiji i drugim zemljama.

Na čemu se trenutačno radi, odnosno što biste izdvojili kao aktualnost?

Zadaće Službe definirane su godišnjim planskim dokumentima. Težišna zadaća u 2006. godini je priprema posjeta zrakoplovnoj bazi i vojnoj instalaciji, kao petogodišnja obveza koja proizlazi iz Bečkog dokumenta '99. Posjet će se organizirati od 16. do 20. listopada u 91. zrakoplovnoj bazi Pleso i 3. gardijskoj oklopno-mehaniziranoj brigadi, a očekujemo 60-80 promatrača iz država stranaka, odnosno zemalja članica OEES-a.

Inače ovih je dana (15.-22. srpnja) na Slunjskom poligonu održana međunarodna vježba inspekcije u

Težišna zadaća u 2006. godini je priprema posjeta zrakoplovnoj bazi i vojnoj instalaciji, kao petogodišnja

obveza koja proizlazi iz Bečkog dokumenta '99. U tijeku su pripreme za provedbu vježbe terenske inspekcije i naprednog logističkog tečaja po Ugovoru o potpunoj zabrani nuklearnih proba. Izdvojio bih pripremu prihvata Open Skies leta iznad Republike Hrvatske koji će provesti zajednička ekipa Ruske Federacije i Republike Italije te pripreme Open Skies leta iznad Ruske Federacije, koju ćemo provesti zajedno s predstvincima Velike Britanije i Sjeverne Irske

sklpu Organizacije za sveobuhvatnu zabranu nuklearnih pokusa (CTBTO). Od ostalih aktivnosti izdvojio bih pripremu prihvata Open Skies leta iznad Republike Hrvatske koji će od 31. srpnja do 4. kolovoza provesti zajednička ekipa Ruske Federacije i Republike Itali-

je te pripreme Open Skies leta iznad Ruske Federacije, koju ćemo provesti zajedno s predstvincima Velike Britanije i Sjeverne Irske od 11. do 20. kolovoza.

Kako ocenjujete suradnju Službe s drugim tijelima i institucijama?

U obavljanju zadaća Služba ima intenzivne kontakte i primjerenu suradnju s brojnim ekspertima i različitim institucijama, organizacijama i tijelima kako u zemlji tako i u inozemstvu. Kao načelnik Službe zadovoljan sam tom suradnjom a posebno ističem onu s Glavnim stožerom OSRH i velikim brojem postrojbija i zapovjedništava Oružanih snaga, zatim Ministarstvom vanjskih poslova i europskih integracija te Ministarstvom unutarnjih poslova.

Na međunarodnom planu dominira suradnja s kolegama iz drugih verifikacijskih subjekata kao i OEES-om, UN-om i Regionalnim središtem za pomoć u provedbi sporazuma o kontroli naoružanja i verifikaciju - RACVIACOM. Koristim se prigodom, i u ovom razgovoru, još jednom zahvaliti im na tom.

Nedavno ste preuzeeli čelnu ulogu u Službi. Koliki je to izazov za Vas?

Na dužnost načelnika Službe raspoređen sam 1. travnja 2006. Prije toga obnašao sam dužnosti zamjenika zapovjednika Zapovjedništva za združenu izobrazbu i obuku "Petar Zrinski". Iako sam u vojnoj karijeri obnašao različite stožerne, zapovjedne i upravne dužnosti u postrojbama, zapovjedništvima OSRH i upravnim dijelovima MORH-a ovom problematikom se nisam bavio. Posao je zanimljiv, dinamičan i kreativan s puno susreta, razmjena iskustava, ali i protkan finim nitima diplomacije koji mu daju dodatnu draž.

Vođenje Službe koja se dokazala u uspostavi međusobnog povjerenja, sigurnosti i suradnje te kao takva pridonijela postkonfliktnoj rehabilitaciji na ovim prostorima, dodatno me obvezuje, ali i otvara mogućnost kreativnosti, dinamike i ideja. A što je to, ako nije izazov? ■

Obilježena 140. godišnjica Viškog boja

Simbol umještosti ratovanja i domišljatosti vođenja

"Obljetnica Viškog boja je obljetnica slavne pomorske bitke u kojoj je pobeda ostvarena srcem i umom, a ne premoći u ljudstvu, topovima i brodovima, zbog čega je radost pobjede bila veća", rekao je ministar Rončević, zaključivši da "zato slavni Viški boj predstavlja simbol umještosti ratovanja i domišljatosti vođenja"

Napisala i snimila Marija ALVIR

Upovodu obilježavanja 140. godišnjice Viškog boja u Visu je 19. srpnja održana prigodna svečanost kojoj je kao izaslanik premijera Ive Sanadera nazočio ministar obrane Berislav Rončević.

Središnja svečanost održana je u organizaciji Crnog križa Austrije i Vojne kancelarije iz Beča te Hrvatsko-austrijskog društva iz Splita i Grada Visa, a pod pokroviteljstvom predsjednika Vlade RH. Tom prigo-

Viškom boju 1866. godine". Spomenik su otkrili viški gradonačelnik Ante Acalinović i predsjednik Crnog križa Austrije Heinrich Schöll, koji su ujedno pozdravili okupljene u ime domaćina i organizatora, a prigodnim govorom okupljenima se obratio i ministar Rončević.

"Obljetnica Viškog boja je obljetnica slavne pomorske bitke u kojoj je pobeda ostvarena srcem i umom, a ne premoći u ljudstvu, topovima i brodovima, zbog čega je radost pobjede bila veća", rekao je ministar Rončević, zaključivši da "zato slavni Viški boj predstavlja simbol umještosti ratovanja i domišljatosti vođenja". Napomenuvši kako je to ujedno prigoda za promicanje naše pomorske tradicije i vještine pomorskog ratovanja te našeg otoka koji je u Viškom boju predstavljao stratešku točku Ja-

ma koji su časno i hrabro sudjelovali u Viškom boju, a povijest i znanost od nas očekuju da takve događaje štujemo i izučavamo kao zalog budućeg vremena", poručio je na kraju ministar Rončević, dodajući da su nekadašnja poprišta velikih pomorskih bitaka danas baštini dijela europske kulture i povijesti, ali i mjesta vrhunskog turizma.

Prigodnoj svečanosti u Visu nazočio je i predstavnik Oružanih snaga RH, zapovjednik Flote HRM-a komodor Ivica Tolić, a u sklopu obilježavanja jubilarne godišnjice Viškog boja sudjelovala su i dva broda iz Flote HRM-a - BS-73 "Faust Vrančić" i RTOP-12 "Kralj Dmitar Zvonimir", te hrvatski mornari koji su zajedno s pripadnicima austrijskih tradičnih regimenta i u pratnji viškog puhačkog orkestra vodili procesiju ulicama Visa. ■

■ Počast žrtvama Viškog boja odao je i ministar obrane Berislav Rončević

dom na viškom gradskom groblju Pirovo otkriven je te potom blagoslovljen spomenik sa simboličnim lavom na vrhu, a polaganjem vijenca i paljenjem svjeća odana je počast svim žrtvama tog povijesnog boja. *Jedinstvo Europe počiva na raznolikosti njenih povijestnih konfliktova. Gledajte valove Jadrana kako na sve obale nose poruku mira i razumijevanja - stoji na spomeniku koji je podignut "u vječni spomen slavno palima za cara i Austriju u*

drana, ministar Rončević je poručio da "mi Hrvati Viški boj prvenstveno doživljavamo kao veličanstvenu pobjedu hrvatskih mornara nad moćnom talijanskim flotom". Ističući hrabrost i domoljublje hrvatskih mornara kroz povijest, zaključio je da Hrvati u svim tim promjenama nisu bili promatrači, već aktivni sudionici znanstvenih, vojnih i političkih promjena u okvirima toga vremena. "Vrijeme koje je prošlo uči nas da se poklonimo svim

■ Prigodnoj svečanosti u Visu nazočio je i predstavnik Oružanih snaga RH, zapovjednik Flote HRM-a komodor Ivica Tolić

Posjet političke savjetnice glavnog tajnika UN-a

Najavljeni posjet političke savjetnice glavnog tajnika UN-a za Aziju i Bliski istok Mary Elize Kimball, koja je zajedno sa svojom asistenticom i jednim logističkim savjetnikom posjetila našu misiju, potrajan je oko dva tjedna. Na povratku je rekla kako se vraća s prekrasnim uspomenama, duboko impresionirana i više nego zadovoljna onim što je vidjela, misijom, poslom, a posebno Hrvatima...

Iz Indije Zlatko SUDIĆ

Ovih dana smo uz sve kodnevne obveze i dosta zgušnuti raspored imali i novu dosad nepoznatu i pomalo neobičnu zadaću. Naime, dogodio se najavljeni posjet političke savjetnice glavnog tajnika UN-a za Aziju i Bliski istok, koja je sa svojom asistenticom i jednim logističkim savjetnikom posjetila našu misiju, a svi skupa su ostali oko dva tjedna. Mary Eliza Kimball je rođena Amerikanka iz Massachusetsa

koja u sustavu UN-a radi punih 29 godina, ima zanimljivu biografiju i izvrsnu naobrazbu, a u životu je obavljala mnoge važne poslove, poput ovog sada na kojem radi od 1993. godine. Kako je područje naše misije veliko, nije bilo vremena za gubljenje jer su gosti, osim važnih sastanaka s raznim visokim predstavnicima UN-a i pakistanskih dužnosnika, te našim generalom, htjeli i fizički obići područje misije.

Obilazak promatračkih postaja

S obzirom na to da nisu imali indijske vize posjet je bio ograničen na pakistansku stranu misije. Najveća želja im je bila vidjeti daleki sjever i naše postaje Gilgit i Skardu, ali kako obično biva u ovoj misiji, na samom početku su krenule komplikacije jer let za sjever je u zadnjim sekundama otkazan zbog jakog vjetra u području Himalaja. Alternativno rješenje je bilo da se pokušaju automobilom uputiti u Gilgit što također nije bilo sigurno zbog nestabilne Karakoram ceste, međutim procijenjeno je da se isplati pokušati, te se krenulo na dugi i naporni 16 satni put. Sretnik koji je dobio zadaću da ih prati bio je Finac. Do Gilgita su ipak stigli, obavili kako službeni tako i neslužbeni dio posjeta te su se u kasnim večernjim satima uspješno vratili natrag u Islamabad. Skardu nisu vidjeli jer to bi uzelo još najmanje dva dana, a nisu imali ni jamstva da će se uspjeti vratiti jer naš tim je nedavno oko dva tjedna bio blokiran odronima zemljišta i nije mogao napustiti područje.

Vremena za predah nije bilo jer odmah sljedeće jutro nakon povratka nastavilo se prema drugoj postaji u nizu, prema Rawalakotu, gdje su imali prilike uživo vidjeti posljedice potresa, posjetiti neke izbjegličke kampove i razgovarati s mnogim predstavnicima raznih UN-ovih i ostalih organizacija koje trenutačno rade u tom području. Veliki dio ovog

Savjetnica Mary Eliza Kimball s vojnim promatračima

dijela puta pratio ih je Šostarec koji je, kao pravi profesionalac i čovjek od zadatka, sve to obavio na najbolji mogući način, a na kraju je zapravo epitet najzgodnijeg časnika u misiji...

Putovanje na 47 stupnjeva C

Nakon ovog posjeta tim se razdvojio na dva dijela, a logističar nas je napustio uputivši se prema Afganistanu. Sljedeći Elizin posjet bio je planiran u Sialkot, a dužnost praćenja pripala je meni. Da

temperatura nije bila 46°C sve bi bilo u redu, a ovako je svaki izlazak iz auta predstavljao novo znojenje, koje je bilo najgorje na BCP-u, prijelazu iz Indije u Pakistan na kojem smo se zadržali više od sata. Moram priznati da sam sav okupan u znoju molio Boga da što prije sjednemo natrag u auto i uputimo se prema postaji. Dan protječe po planu i u izvrsnom raspoloženju koje mi nije mogla pokvariti ni iznenadna promjena plana, ali nije važno, sat telefoniranja u Kotli i Bhimber i sve je spremno jer gospođa je htjela posjetiti i te dvije postaje. Rano ujutro krećemo dalje i na putu nas čekaju "Bhimberijanci" koji preuzimaju stvar u svoje ruke, a ja se upućujem natrag prema Islamabadu, razmišljajući kako to da je ipak odlučila ići na ovaj put jer danas će opet u autu provesti više od 12 sati i to na ovoj vrućini. Plan je bio da posjeti područje Bhimbera i tamo obavi sve što je planirano, te se isti dan prevezeti do Kotlija u kojem će prespavati. Sljedeći dan obavljene su i aktivnosti u Kotliju, a ja sam se iz zapovjedništva uputio na istu točku na kojoj sam ju ostavio da bih je ponovno preuzeo, ali ovaj put od Kotli tima u kojem je bio i naš Mauhar. Naravno, primopredaja se obavila oko tri sata popodne i to po najvećoj vrućini, mislim da je ovaj put bilo 47°C, bar je tako živa na termometru pokazivala, ali nema veze, za dva sata smo u Islamabadu.

Nakon ovoga još je obavljen kratki posjet Muzaffarabdu i potresom pogodenim područjima, te još nekoliko sastanaka s ljudima iz pakistanskog vrha i sve se polako privodilo kraj. Još je preostalo da se sljedeće jutro probudim u četiri sata i otpratim Elizu u zračnu luku, osiguram da na vrijeme i sigurno odleti natrag prema New Yorku, sa, kako je rekla fantastičnim uspomenama, duboko impresionirana i više nego zadovoljna onim što je vidjela: misijom, poslom, a posebno Hrvatima... ■

Španjolski utjecaj

Na svakom koraku osjećate snažan španjolski utjecaj u kreiranju i prezentiraju osobitog načina preživljavanja u izrazito vrelim klimatskim uvjetima. Uglavnom je riječ o malim pravokutnim kućama, zidanim zemljanim blokovima, a pokrivene su s dva do četiri kupolasta svoda, ovisno o veličini objekta. Forma kupole prepoznana je kao najbolji prirodni klimatski uredaj koji drži vrući zrak pod kupolom...

Iz Zapadne Sahare Darko JURIĆ

Trenutačna finansijska superiornost, zbog UN-ovog statusa, ne daje mi za pravo pogled s visoka na siromašne dijelove u koje povremeno zalazim zbog vlastite znatiželje, a niti bih htio ikad zloporabit ikakvu superiornost na bilo kojem drugom mjestu. Pazim na to kako se koristim fotoaparatom i uvijek, kad mogu, pitam za odobrenje prije nego ga uporabim. Ovdje imate toliko toga upoznati, drukčijeg od svega onog što ste imali priliku vidjeti u nas ili negdje drugdje, gdje je standard bolji, pa je i želja da to zabilježite fotoaparatom stalno prisutna. Ipak, najčešći odbir kadrova je rezultat slučajnog i spontanog uočavanja, a ne nekakvog ciljanog traženja.

Siromašne četvrti

Kao i u većini drugih glavnih gradova, bilo koje zemlje i na bilo kojem kontinentu, u Laayouneu postoje najvažnije ulice, one koje su za pokazivanje i one druge skrivene iza njih, koje nisu reprezentativne. Ove druge nisu za pokazivanje gostima zbog skromnog standarda i siromašne arhitekture, te u skladu s tim, jednako skromnih uvjeta za svakodnevni život. Kako se udaljavate od glavnih ulica tako ste sve dublje i dublje u siromašnim četvrtima, a na svojim cipelama primjećujete kako je sloj prašine sve veći i vidljiviji. Većina tih siromašnih kuća u sporednim ulicama postoji još iz vremena kada je ova država bila španjolska kolonija (tako se tada država i zvala, Španjolska Sahara).

Selidba

Španjolska je svojim zakonima donijela i određena arhitektonska i građevinska pravila, koja su preuzeta iz njezine ranije povijesti, ali su ovdje modificirana prema mogućnostima i nešto drukčijim potrebama. Zbog svega toga, na svakom koraku osjećate snažan španjolski utjecaj u kreiranju i načinu preživljavanja u izrazito vrelim klimatskim uvjetima. Uglavnom je riječ o malim pravokutnim kućama, zidanim zemljanim blokovima, dimenzija 30x30x25, a pokrivene su s dva do četiri kupolasta svoda, ovisno o veličini objekta. Forma kupole prepoznana je kao najbolji prirodni klimatski uredaj koji drži vrući zrak pod kupolom, što je dobro u svim godišnjim dobima. Ovo poznavanje kretanja toplog zraka kao pogodnosti u ekstremnim klimatskim uvjetima rezultiralo je davanju prednosti kupoli nad ravnim krovovima, pa nema ravnih krovova iz ranijeg razdoblja ili su vrlo rijetka pojava. Potpuno isti učinak prirodnog klimatskog uredaja, koji omogućava kupolasti svod, samo ovaj put u ledenim klimatskim uvjetima, imaju i Eskimi u najhladnijim dijelovima Zemljine kugle, te možemo reći da je ljudska domišljost neograničena u svladavanju vreline i hladnoće.

Mesnica na otvorenom

Uzduž glavnih ulica nalaze se brojni mali dućani. Prodaje se sve i svašta, od igle do lokomotive, reklo bi se. U krvi ovih ljudi je trgovanje i oni to znaju jako dobro raditi. Neumorni su u cjenkanju i ako tomu niste skloni ili u to-

me vični tražite pomoć od nekoga što jest jer ni na jednom artiklu nema cijene, ona je rezultat vaše pogodbe s trgovcem. Većina tih dućana su skromni ali zato sve banke i svi hoteli imaju reprezentativni izgled. Naravno da su svi dućani otvorenog tipa i u njih ulazite izravno s ulice ili na njih odmah budete usluženi. Sve mogu nekako prihvatiti ali mesnice otvorenoga tipa nikako mi se ne sviđaju?! Muhamma se međutim mesnice sviđaju. Muhe u njima rado traže svoje mjesto bez poziva, pa ih otamo vlasnici mesnica neprestanim, monotonim manjam ruku tjeraju s obješenih komada mesa. Jedna od osobitosti laayounskih uličnih ponude su također brijačnice i frizerske radnje. Vrata mogu biti i otvorena ili zatvorena, ali je ispred ulaza uvijek nekoliko obješenih ručnika koji bi vas trebali privući svojom čistoćom (ili se samo suše na suncu, nisam pitao ni provjeravao?). ■

Na slunjskom poligonu "Eugen Kvaternik" održana vježba inspekcije na terenu vezane uz zabranu nuklearnih pokusa

Međunarodni inspektorji u akciji brzog djelovanja

Riječ je o civilnoj međunarodnoj sveobuhvatnoj vježbi inspekcije u sklopu Organizacije za sveobuhvatnu zabranu nuklearnih pokusa (CTBTO), čiji je domaćin i suorganizator bila naša država, konkretnije Državni zavod za nuklearnu sigurnost. Cilj vježbe bio je uvježbavanje međunarodnih inspektora koji će, kada ugovor o sveobuhvatnoj zabrani nuklearnih pokusa ratificira i preostalih deset zemalja potpisnica, obavljati inspekcije vezane uz zabranu nuklearnih pokusa

— Andreja DEČAK, snimio Dubravko KOVAC —

■ Organizatori i predstavnici CTBTO vježbe održali su konferenciju za novinare pojašnjavajući kako je ovde riječ o civilnoj međunarodnoj vježbi logističke naravi u kojoj budući inspektorji uvježbavaju postavljanje kampa u otežanim uvjetima te akcije brzog djelovanja

U razdoblju od 15. do 22. srpnja 2006. na slunjskom je poligonu "Eugen Kvaternik" održana vježba inspekcije na terenu. Riječ je o civilnoj međunarodnoj sveobuhvatnoj vježbi inspekcije u sklopu Organizacije za sveobuhvatnu zabranu nuklearnih pokusa (CTBTO), čiji je domaćin i suorganizator bila naša država, konkretnije Državni zavod za nuklearnu sigurnost. Samoj vježbi na terenu prethodile su pripreme u Beču, gdje su isplanirani elementi vježbe na kojoj je sudjelovalo 40 osoba iz 20 zemalja.

Cilj vježbe bio je uvježbavanje međunarodnih inspektora koji će, kada ugovor o sveobuhvatnoj zabrani nuklearnih pokusa ratificira i preostalih deset zemalja potpisnica, obavljati inspekcije vezane uz zabranu nuklearnih pokusa. Treba napomenuti kako spomenuti ugovor još nije stupio na snagu, a uvjet za to je da ga ratificira-

ju 44 države potpisnice. Republika Hrvatska isti je ugovor potpisala 2001., a već slijedeće godine (2002.) Hrvatski ga je sabor ratificirao.

Inspekcija na terenu

Scenarij za terenski dio sastavljen je u realističnim okvirima, dakle u skladu s ugovorom i uz pretpostavku da se u jednoj zemlji, potpisnici ugovora, obavio nuklearni pokus. Sudionici - inspektorji izabrani su u skladu sa svojim specijalističkim znanjima, a njihov se rad sastoji od slijedećeg: dobivanje i usvajanje informacija o zemlji u kojoj se provodi inspekcija, obavljanje priprema vezanih uz pregled karata terena, moguća logistička potpora zemlje domaćina, provjera dolaska opreme (laboratorij, oprema, uspostava baze vježbe, medicinski tim itd.). Ustrojena je glavna skupina te četiri specijalizirane skupine - za tehnička pitanja, komunikacije, analize i geofi-

ziku. Nakon obavljenih priprema, pristupilo se samom radu: postavljanju kampa sudionika vježbe, te osposobljavanju sve potrebne aparaturom za obavljanje zacrtanog posla. Iako su u vježbi sudjelovali znanstvenici, oni su se na terenskom dijelu pokazali vrlo sposobnim te u kratkom roku obavili zadaću i оформili "terenski laboratorij". U tome su imali nemalu pomoć hrvatske vojske, koja je tijekom čitave vježbe obnašala potpornu, logističku ulogu. Tijekom jednog tjedna uvježbavanja, sudionici vježbe obavili su poslove seizmičke detekcije i mjerenja, zračne i zemaljske magnetometrije, te su iz helikoptera testirali observiranje digitalnom kamerom. Ono na što je pažnja sudionika i njihovih voditelja bila usmjerena bilo je uočavanje problema koji bi se pojavili u smislu logističke potpore za inspekcijski tim. Također, obavljenim su radnjama željni dobiti nedvojbene dokaze o tome je li se ili nije na terenu vježbe (te u budućnosti, bilo gdje) dogodila nuklearna eksplozija.

Pohvaljeno hrvatsko domaćinstvo

Nakon obavljenih zadaća, organizatori i predstavnici CTBTO vježbe održali su konferenciju za novinare i pokaznu vježbu. Na spomenutoj su konferenciji bili nazočni ravnatelj Državnog zavoda za nuklearnu sigurnost Matjaž Prah, pomoćnik ministrike vanjskih poslova i europskih integracija Pjer Šimunović, direktor inspekcije na terenu CTBTO-a Boris Kvok, šef metodološke sekcije u OSI sektoru CTBTO-a Patric Devez, te šef operacija i treninga u

Postavljanje kampa sudionika vježbe, te osposobljavanje sve potrebne aparature

OSI sektoru CTBTO-a Mordechai Melamud.

Pojašnjavajući kako je ovdje riječ o civilnoj međunarodnoj vježbi logističke naravi, ravnatelj Državnog zavoda za nuklearnu sigurnost napomenuo je kako u njoj budući inspektorji uvježбавају postavljanje kampa u otežanim uvjetima te akcije brzog djelovanja. Ravnatelj je ujedno iskoristio prigodu zahvaliti MORH-u i OSRH na velikom doprinosu u implementaciji ugovora o sveobuhvatnoj zabrani nuklearnih pokusa, koji je još jednom dokazan i angažmanom u ovoj vježbi. Prah je dodao kako vježbu finansira CTBTO s oko 100.000 eura.

Boris Kvok izložio je kratki povijesni presjek CTBTO-a te istaknuo kako je ključni cilj ovakvih terenskih vježbi uvježбавањe metodologije pravodobnog i nedvosmislenog dokazivanja da se negdje provode nuklearni pokusi. Direktor inspekcije na terenu ujedno je nagnao kako je inspekcija na terenu važan dio sustava ratifikacije, osobito ako se zna da na temelju ugovora svaka država članica ima pravo zahtijevati inspekciju na terenu. Uz zahvalu Hrvatskoj, na organizaciji te ulozi koju je igrala i koju igra u kontekstu CTBTO-a, Kvok je zaključio kako je održana vježba kvalitetnih rezultata, važan segment razvoja djelovanja njihove organizacije. Šef metodološke sekciјe na samom je

početku svoga obraćanja pohvalio domaćina, istaknuvši kako ovoliku količinu potpore i suradnje od najviših državnih institucija CTBTO još nije imao. Patric Dewez je ujedno napomenuo kako je ključna stvar ove vježbe bila logistika, odnosno provjera sposobnosti transportiranja ljudi i opreme, te provjera eventualnih problema koji bi se u provedbi

stručnjaci iz različitih zemalja svijeta angažirani na sastavljanju tog eksperimentalnog kursa. Stručnjaci prisutni na ovoj vježbi, pojasnio je Melamud, prolaze obuku koja je za njih zamišljena, ali su ujedno pozvani i dati komentare i prijedloge za unaprijeđenje budućeg rada. Pomoćnik ministrike Pjer Šimunović, na samom je kraju istaknuo kako naše domaćinstvo vježbi dokazuje političku namjeru Hrvatske da podupre međunarodne antiproliferacijske aktivnosti.

Nakon održane press konferencije, pokazan je prikaz najinteresantnijih dijelova vježbe. Upravo medijskim danom, privredna je kraju međunarodna sveobuhvatna vježba inspekcije na terenu. Ocjene nazočnih, sudionika i organizatora bile su i vrlo dobre, a spomenuta je mogućnost i nastavka uvježбавањa na hrvatskom poligonu

■ Ocjene nazočnih, sudionika i organizatora bile su vrlo dobre, a spomenuta je mogućnost i nastavka uvježбавањa na hrvatskom poligonu

navedenoga pojavili. Kao osoba koja je tijekom čitavog trajanja vježbe bila na terenu, Dewez je istaknuo zadovoljstvo radom i zalaganjem sudionika, te ispunjenjem postavljenih ciljeva. Šef operacija i treninga pojasnio je važnost razvijanja metodologije terenske inspekcije i uvježбавањa inspektora, u kontekstu budućnosti kada znanstvenici neće svoj posao obavljati u uredu, već diljem svijeta gdje će biti pozvani i potrebni. Mordechai Melamud ujedno je istaknuo kako je ono što se trenutačno radi razvijanje trening programa, u koji su uključeni

nost i nastavka uvježбавањa na hrvatskom poligonu. Za našu je zemlju - domaćina ova vježba donijela najmanje dva pozitivna rezultata. Prvi su nalazi provedene inspekcije koji su pokazali da na području slunjskog poligona apsolutno nema nikakvih onečišćenja. Drugi rezultat je kvalitetno obavljena i višestruko pohvaljena uloga domaćina naše zemlje, prihvaćanjem koje je učinjen još jedan u nizu napora mjerodavnih vladinih tijela da se Hrvatska i na ovom području prepozna kao aktivni sudionik međunarodne zajednice i zemalja predvodnica u regiji. ■

Srpanj u plamenu

Iz kojeg razloga neki časnici prije odlaska u misiju ISAF nisu nazočni preduputnoj obuci?

Prema članku 18. Zakona o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, policije, civilne zaštite te državnih službenika i namještenika u mirovnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu ("Narodne novine" broj 33/02) u mirovne operacije i druge aktivnosti u inozemstvu mogu se upućivati samo uvježbani i prethodno pripremljeni pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske. Program njihove pripreme u ovlasti je nositelja zadaće u koordinaciji s ostalim mjerodavnim ustrojbenim cještinama. Koju vrstu obuke djelatnik treba završiti u svrhu pravodobne i odgovarajuće pripreme određuje prije svega, zadaća (dužnost) koju će obavljati. U dosadašnjoj praksi koristimo se svim raspoloživim oblicima priprema za navedenu misiju u Hrvatskoj i inozemstvu te su svi časnici do sada upućeni u misiju u Afganistanu prošli odgovarajuću obuku i pripremu. Kako ne postoji samo jedan oblik pripreme (preduputna obuka) već je to skup različitih tečajeva, seminara, radionica, terenske obuke i sl. mislimo da je to unijelo zabunu.

Na koji način mogu promijeniti VSSp oklopništva u VSSp vojne policije?

Iz pitanja se ne može zaključiti za koju kategoriju osobe je postavljen upit (časnik, dočasnik, vojnik; djelatni ili pričuvni, odnosno ročni sastav), ali VSSp vojno-policistička je samo u kategoriji vojnika u sklopu roda "Pješaštvo" brojčana oznaka 11107, pa prema tome određuje se na kraju obuke za tu specijalnost.

U skladu s tim za vojnike, časnike i dočasnike raspoređene na ustrojbeni mesta "ovlaštene službene osobe vojne policije" po završetku osposobljavanja na temelju članka 72. Pravilnika o djelokrugu rada, dužnosti-ma i ovlastima pripadnika vojne policije, uz njegov osobni VSSp dodaje se oznaka - 20. (npr: 31101-20).

Postoji li potreba sustava za VSSp vojne policije, popuna se može obaviti s djelatnicima koji zadovoljavaju sve uvjete, a ujedno potrebna je pisana suglasnost potencijalnog djelatnika.

PERSONALNA SLUŽBA MORH-a

**Svoje upite možete slati na
e-mail: hrvojnik@mohr.hr ili na
fax: 01/4551-852**

Iako je od najvatrenije sezone 2003. trend nastanka požara na jadranskom priobalju i otocima bio u opadanju čini se da će ove protupožarne sezone već u srpnju broj požara u kojima su angažirane protupožarne namjenski organizirane snage OSRH dosegnuti ukupni broj angažiranja prošle godine.

Naime do sredine srpnja, točnije 19. srpnja, prema podacima kojima raspolažemo, snage OSRH bile su angažirane u gašenju 47 požara u kojima je ukupno bilo ogořeno oko 2921 hektara površine. U većini požara u gašenju su sudjelovali canadairi, a najveći opsegom i brojem angažiranih snaga zaredali su od 16. srpnja kada je gorjelo na sedam mesta. Naime trava, nisko raslinje i borovina gorce su u Bilicama kod Šibenika gdje su se gasiteljima iz zraka pridružili i oni iz kopnenih snaga, pa su potom uslijedila dva velika požara kod Drniša i Miljevaca tijekom kojeg su gasitelji ostali dežurati i tijekom noći te na otoku Pagu i Košljunu gdje je u svakom izgorjelo 900 hektara raslinja prije no što su gasitelji požar uspjeli ugasiti ili staviti pod nadzor. Dva dana kasnije 18. srpnja broj požara se popeo na šest, a najopasniji je bio onaj iznad Perušića jer je ogořeno područje bilo minirano, te dan kasnije u Kistanjama gdje je izgorjelo oko 300 hektara hrastove i grabove šume. Kopnene protupožarne snage bile

su angažirane u gašenju ukupno pet požara, a zračne su osim gašenja canadairima i Air tractorima obavile i dva prevoženja vatrogasaca na otok Žut u nacionalnom parku Kornati. Civilnim gasiteljima je uz pripadnike PP NOS-a u požaru koji je buknuo nadomak Pule priskočilo i 200 vojnika iz vojarne Muzil. Iz dosad spomenutog, a iako se nastavi ovako vruće i sunčano razdoblje očekuje se da će ove sezone

gasitelji imati prilično naporno ljetno, no činjenica je da su iz sezone u sezonu sve bolje organizirani i koordinirani i da je zasad situacija pod kontrolom. Inače namjenski organizirane snage OSRH koje se po potrebi uključuju u gašenje uz civilne vatrogasne postrojbe, ustrojene su u sve tri grane oružanih snaga. PP NOS HKV-a razmještene su na četiri lokacije i to Puli, Šepurinama, Divuljama i Pločama, a svaki NOS broji po 120 pripadnika što je ukupno 480 ljudi. PP NOS HRZ-a broji ukupno 93 pripadnika, razmješteni su na tri lokacije i na raspolaganju imaju 4 canadaira, 4 helikoptera MI8-MTV, jedan Air tractor, te po jedan Bell-206 i PC-9 pilatus za izviđanje i nadzor područja. Snage HRM-a čija je primarna namjena u ovim aktivnostima prevoženje snaga i sredstava do požari-

šta i opskrba vodom na raspolaganju imaju tri broda i broje ukupno 34 pripadnika. Njihov razmještaj pokriva cijelu jadransku obalu, a od dojave do kretanja na gašenje zračne snage spremne su za petnesetak minuta. Sve to potvrđuje činjenicu kako su vojne snage nezamjenjiva pomoć u ovakvim izvanrednim zadaćama i kako je brzina reakcije zapravo najveća prednost da će požar biti ugašen odmah u začetku ili da se neće proširiti na veliku površinu.

V.PINTARIĆ

Otkriveno spomen-obilježje u Starim Jankovcima

ja", poručio je izaslanik Predsjednika Republike te MORH-a i OSRH-a, zapovjednik 3. korpusa HKoV-a brigadni general Zvonko Peternel. Prisjećajući se ne tako davne krvave hrvatske ratne prošlosti, ujedno je podsjetio na dane ponosa i slave te je na kraju zaključio da, uz

dužan pijetet prema svim hrvatskim žrtvama, možemo biti ponosni na hrvatsku vojsku koja je ujedno jamac naše sigurne budućnosti. Ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Jadranka Kosor posebno je istaknula činjenicu da je riječ o civilnim žrtvama, upozorivši na karakter velikosrpske agresije na Hrvatsku, te je ujedno izrazila nadu da se takav zločin više nikada neće ponoviti, kao i želju da će svi krivci za počinjeni zločin i odgovarati. Podsećajući da Hrvatska traga za još 1131 braniteljem i civilom te napominjući da su dosad otkrivene 143 masovne i brojne pojedinačne grobnice, na kraju je poručila da Hrvatska nikada ne smije dopustiti name-

tanje kolektivnog zaborava i mijenjanje povijesnih činjenica. Prigodnim govorima okupljenima su se obratili i vukovarsko-srijemski župan Božo Galić te načelnik općine Stari Jankovci Ivo Lozić, a molitvu za sve žrtve predvodio je vinkovački dekan Tadija Pranić u zajedništvu s vojnim kapelanom Alojzom Kovačekom i mjesnim župnikom, te su ujedno bla-goslovili otkriveno spomen-obilježje. Polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća počast žrtvama odali su članovi državnih te županijskih i lokalnih izaslanstava, kao i predstavnici braniteljskih i drugih stradalničkih udruga.

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE**

**raspisuje:
INTERNI NATJEČAJ**

Za VI. naraštaj vojno-diplomske izobrazbe

Uvjeti za djelatne vojne osobe:

- VSS
- čin: satnik-brigadir
- završena napredna časnička izobrazba
- znanje engleskog jezika (najmanje 65% ALCPT ili STANAG 1111)
- poznavanje MS office programskog paketa
- minimalna ocjena - ističe se.

Uvjeti za državne službenike:

- VSS
- znanje engleskog jezika (najmanje ALCPT ili STANAG 1111)
- položen državni stručni ispit
- poznavanje MS office programskog paketa
- minimalna ocjena - uspješan.

Predviđeni početak izobrazbe je siječanj 2007. Nastava traje tri mjeseca i izvodi se na HVU-u "Petar Zrinski" Zagreb.

Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta potrebno je dostaviti do **31. kolovoza 2006.** u Upravu za ljudske resurse, Personalna služba - Odjel izobrazbe, preko svojih ustrojenih cje-lina na Tiskanicu PKI-1.

snimila Marija Alvir

Na mjesnom groblju u Starim Jankovcima 13. srpnja otkriveno je spomen-obilježje na mjestu masovne grobnice iz Domovinskog rata, u spomen na osam civila pogubljenih 1991. i 1992. godine u velikosrpskoj agresiji na Republiku Hrvatsku.

Spomenik su otkrile potpredsjednica Vlade Jadranka Kosor i mještanka Vlatka Marković, čiji su roditelji te brat i baka identificirani među osmero ubijenih civila. Sve žrtve bile su mještani Starih Jankovaca, a njihovi posmrtni ostaci ekshumirani su iz dvije masovne i jedne pojedinačne grobnice otkrivene na lokalnom groblju.

"Ovo zlodjelo je za svaku osudu, a kazna je dostižna - i ljudska, i Bož-

Počast žrtvama odao je izaslanik Predsjednika Republike te MORH-a i OSRH-a, zapovjednik 3. korpusa HKoV-a brigadni general Zvonko Peternel

snimila Marija Alvir

Međunarodni tečaj nastavnika engleskog jezika u Rakitju

ARKA - nastavak sustavne izobrazbe

Prema projektu ARKA, program izobrazbe nastavnika mentora traje 12 mjeseci i čini ga ciklus od pet modula. Svaki od tih modula uključuje dva mjeseca rada (čitanje stručne literature, provođenje radionica i tečajeva, opservacije, pisanja radova). RH je dosad u projektu sudjelovala s pet sudionika

Milenka PERVAN STIPIĆ

Usradnji Središta za međunarodne vojne operacije, PEP-a Britanskog savjeta i ŠSJ "Katarina Zrinska" od 17. do 21. srpnja u Rakitju je održan međunarodni tečaj nastavnika engleskog jezika iz

Terence Bradley, koordinator obuke mentora

Dolazim iz Velike Britanije i radim pri britanskom veleposlanstvu u zemljama regije. Već dugo sam angažiran u PEP-u, čiji je cilj od osnivanja projekta 1995. osposobiti zemlje koje su tek ušle u NATO ili će to ubrzo učiniti da postanu interoperabilne u engleskom jeziku. Osnivali smo projekt ARKA jer je važno osigurati da stičena znanja i stručnost ne propadnu. Za izbor RH kao domaćina ovog tečaja poklopilo se nekoliko dobrih faktora: od toga da su vaše dvije izvrsne profesorice stalne članice ARKE tima do izvrsne logističke potpore koja nam je ovdje pružena.

nacionalnih vojnih ustanova za zvanje mentora. Izobrazba nastavnika/mentora trenera cilj je projekta ARKA koji je pod okriljem Peacekeeping English Projekta (PEP). Kako je PEP završio svoje djelovanje u RH (počeo je 1995.), a ubrzo će se

PETER HARTE, predavač/trener

Unutar Britanskog savjeta radim kao PEP menadžer za Gruziju. Angažiran sam i kao predavač/trener u projektu ARKA. Moji kolege predavači dolaze iz Slovačke, Makedonije, Latvije i V. Britanije. Cilj ARKE je proširiti broj mentora, koji će uvježbavati nastavnike kako najuspješnije raditi s polaznicima. Uvjeti održavanja ovog tečaja su na visokoj razini.

zatvoriti i projekti u većini zemalja koje su netom ušle u NATO ili su vrlo blizu ulaska, trebalo je osigurati nastavak sustavne izobrazbe nastavnika engleskog jezika, uz oslanjanje na vlastite resurse i stručnost koja već postoji. Zbog toga je u studenome 2004. osmišljen projekt ARKA. Ime je dobio po nazivu hotela u Skopju gdje se sastao organizacijski tim, koji između ostalog, čine i dvije hrvatske predstavnice, Marijana Vučić-Pećnik i Natalija Andraković-Kostanjevac, profesorice engleskog jezika iz ŠSJ "Katarina Zrinska".

Prema projektu ARKA, program izobrazbe nastavnika mentora traje 12 mjeseci i čini ga ciklus od pet modula. Moduli 1 3 i 5 izvode se u institucijama u kojima nastavnici iz određenih zemalja rade. Svaki od

KINGA MAHR, polaznica iz Mađarske

Radim već četiri godine u jezičnom centru mađarskog ministarstva obrane. Za razliku od drugih tečajeva gdje polaznici samo primaju informaciju, ovdje je drukčija dinamika jer polaznik preuzima nadzor nad svojim razvojem. Tečaj će mi uvelike pomoći jer pruža novi uvid pristupu profesionalnog usavršavanja profesora stranih jezika.

tih modula uključuje dva mjeseca rada (čitanje stručne literature, provođenje radionica i tečajeva, opservacije, pisanja radova). Moduli 2 i 4 su rezidencijalni, što znači da se svi sudionici programa nalaze na jednom mjestu te sudjeluju u zajedničkim radionicama i predavanjima na kojima se provodi raščlamba rada u

prethodnom modulu te priprema za samostalan rad u sljedećem modulu. Na kraju programa polaznici su dužni predati portfolio sa svojim ra-

SHQIPONJE DAUTAJ, polaznica iz Albanije

U Albaniji radim kao voditeljica Centra stranih jezika na Vojnoj akademiji. Ovakvo stručno usavršavanje prošlo je četvero pripadnika iz moje zemlje tako da ću moći sastaviti skupinu koja će raditi na dalnjem usavršavanju nastavnika engleskog jezika u metodici nastave.

dovima tijekom programa te završni rad, koji je vrlo zahtjevan. Dosad su takav ciklus izobrazbe prošla dva naraštaja, i to 26 polaznika iz 20 zemalja koje je podučavalo 7 trenera. Treći ciklus, modul 2, o kojem je ovdje riječ, održao se prvi put u Hrvatskoj, i u tom programu obuke sudjelovalo je 14 polaznika iz nekoliko zemalja koje su u sustavu PEP-a. RH je dosad u projektu sudjelovala s pet sudionika. Osim već spomenutih profesorica koje su sudjelovale u samom stvaranju projekta i bile predavači/treneri, u projektu su još na ovom 3. ciklusu profesorice Suzana Čečuk i Mirjana Roguljić, a prof. Martina Alerić u završnoj je fazi 2. ciklusa, i na ovom tečaju je u ulozi organizatora. Zadnjeg dana ovog tečaja posjetili smo SMVO u Rakitju i zabilježili dojmove dvoje polaznika 3. ciklusa, modula 2, jednog od četiri mentora predavača kao i samog koordinatora obuke nastavnika engleskog jezika unutar PEP-a i idejnog začetnika ARKE Terencea Bradleya. ■

Hrvatski vojnici otputovali na vojnu vježbu u SAD

Iz zagrebačke zračne luke Pleso 14. srpnja otputovala je skupina pripadnika Hrvatske kopnene vojske na bilateralnu vojnu vježbu "CROMINN 06" u Minnesota u Sjedinjene Američke Države.

Tijekom kontinuirane uspješne suradnje hrvatskih vojnika na nedavno održanoj vojnoj vježbi u lipnju ove godine na vojnom poligonu OSRH "Gašinci" nedaleko od Đakova, s pripadnicima Oružanih snaga Sjedinjenih Američkih Država nastavljena je suradnja uvježbavanja vojnika u Središtu za obuku Nacionalne garde Minnesota u "Camp Ripley" pri čemu aktivno sudjeluju i naši vojnici pješaštva. Na vježbu je upućen jedan vod pješaštva od 30 vojnika uz časnika za odnose s javnošću kao i časnika za vezu a oni su iz sastava 3. korpusa Hrvatske kopnene vojske; zapovjednik voda iz 353. Vos kao i jedan dočasnik i dvije desetine vojnika pješaštva iz 3. gardijske oklopno-mehanizirane brigade kao i jedna desetina vojnika i časnika za vezu iz sastava 2. gardijske brigade "Grom" iz Petrinje.

Vježba će trajati od 14. do 31. srpnja ove godine. Troškove putovanja, smještaja i prehrane kao i novčane motivacijske potpore (za vojнике) te pokrivanje ostalih troškova boravka u cijelosti snose Oružane snage Sjedinjenih Američkih Država.

Cilj vježbe je doprinos uspostavi mi-

ra, stabilnog i mirnog okruženja na regionalnom i globalnom planu, zajedničkim uvježbavanjem pješačkih vodova različitih vojski uz promicanje međudržavne suradnje. Na vojnim se vježbama postižu kvalitetniji rezultati i razmjena iskustva u svladavanju vojne obuke i izobrazbe vojnika, uz prilagodbu izgradnje standarda i sustava međusobnog povjerenja kroz doprinos razvijanja partnerstva i usavršavanjem sigurnosnih mjeru u borbi protiv međudržavnog terorizma.

Vod pješaštva Hrvatske kopnene vojske na združenu vježbu "CROMINN 06" u kojoj sudjeluju naši vojnici s američkim vojnicima ispratili su načelnik stožera Zapovjedništva Hrvatske kopnene vojske brigadni general Slaven Zdilar iz Karlovca te zapovjednik 3. korpusa Hrvatske kopnene vojske iz Osijeka brigadni general Zvonko Peternel. Uz njih je ispraćaju nazočio i zapovjednik 2. gardijske brigade "Grom" iz Petrinje, brigadir Branko Predragović i prvi dočasnik ZHKOV-a, časnički namjesnik Marijan Bogović. Nakon čekiranja putnih karata te predaje nužne osobne prtljage za zrakoplov i polaska u carinsku zonu zračne luke, našim se vojnicima prigodnim riječima i čestitkama obratio brigadni general Slaven Zdilar.

I. MATOŠEVIĆ

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE
PERSONALNA SLUŽBA**

**raspisuje:
INTERNI NATJEČAJ**

**ZA ODABIR KANDIDATA ZA
VOJNODIPLOMATSKE
DUŽNOSTI**

1. vojni izaslanik u Republici Francuskoj
uvjeti:

- osobni čin: pukovnik - brigadir
- VSS
- posebna vojna znanja
- francuski jezik STANAG 3333
- 10 godina radnog staža

2. pomoćnik vojnog izaslanika u SAD-u
uvjeti:

- osobni čin: satnik - bojnik
- VSS
- posebna vojna znanja
- engleski jezik STANAG 3333
- 5 godina radnog staža

3. pomoćnik vojnog izaslanika u SR Njemačkoj
uvjeti:

- osobni čin: satnik - bojnik
- VSS
- posebna vojna znanja
- njemački jezik STANAG 3333
- 5 godina radnog staža

4. viši stručni savjetnik u misiji RH pri EU u Bruxellesu
uvjeti:

- VSS
- engleski jezik STANAG 3333
- 10 godina radnog staža

Posebna stručna znanja poželjna kod odabira kandidata pod rednim brojem 1., 2. i 3:

- Vojno-diplomatska škola MORH-a
- Diplomska akademija MVPE-a
- međunarodni tečajevi iz područja diplomacije
- radno iskustvo na poslovima međunarodne obrambene suradnje
- engleski jezik 2222 (za zemlje u kojima engleski nije službeni jezik).

Odlazak na navedene dužnosti predviđa se tijekom 2007., a nakon odabira kandidata oni moraju biti spremni sa svojom obitelji provesti na službi u inozemstvu oko 4 godine.

Prijave s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta zainteresirani kandidati iz ustrojstvenih cjelina GSOS-a RH prijave s dokazima mogu dostaviti na adresu:

Ministarstvo obrane RH
Uprava za ljudske resurse
Personalna služba
Stančićeva 6
10 000 Zagreb

Zainteresirani kandidati iz ustrojstvenih cjelina GSOS-a RH prijave s dokazima mogu dostaviti na adresu:

Glavni stožer OS RH
Personalna uprava
Bauerova 35
10 000 Zagreb

Rok za podnošenje prijave je
31. kolovoza 2006.

Za eventualne upite u svezi s natječajem obratite se na telefon 01/4568-553.

Detekcijski sustav JBPDS

AMERIČKA kopnena vojska (US Army) sklopila je s tvrtkom General Dynamics Armament and Technical Products (GDATP) ugovor vrijedan 45 milijuna USD o prodaji detekcijskog uređaja za biološke agense.

Riječ je o sustavu Joint Biological Point Detection Systems (JBPD), samostalnom instrumentu koji može brzo otkriti i prepoznati vojne biološke agense. Dostupan je u raznim inačicama, pa se tako nudi kao prijenosni, stacionarni te uređaj za postavljanje u razna prijevozna sredstva kao što su automobili ili brodovi. JBPD je "združeni" sustav i razvijen je kako bi zadovoljio potrebe svih grana američkih oružanih snaga.

Nabava novih detekcijskih uređaja razumljiv je korak, osobito ako se ima u vidu sve veća orientacija oružanih snaga na tzv. poslove domovinske zaštite. Terorističke prijetnje ne obilaze ni jednu državu. Jedna od zlokobnijih prijetnji iz teroris-

tičkog arsenala je uporaba biološkog oružja. Iako eksploziv i oružje i dalje prevladavaju u terorističkom arsenalu (zato što su glasni i medijski zanimljivi), ne treba smetnuti

GDATP

s uma stalnu mogućnost uporabe raznih bioloških sredstava. Iako za njihovu uporabu treba veća razina znanja i operativne uvježbanosti nego za uporabu npr. eksploziva to sigurno neće spriječiti teroriste da pokušaju "djelovati biološki".

Treba napomenuti kako su moguće posljedice izravno ovisne o uporabljenom agensu, a kod onih najgorih mogu biti vrlo neugodne. Osobito su ranjivi gradovi koji su zbog velike gustoće stanovništva i

raznih tehničkih pomagala (klimatski uređaji, ventilacijski sustavi, podzemna željezница i slično) u svakodnevnom životu potencijalno vrlo osjetljivi.

U takvim je hipotetskim situacijama napada biološkim agensima najvažnija brza intervencija, ponajprije otkrivanje i identifikacija agensa kako bi se što prije provede mјere zaštite i suzbijanja, te ispravnog liječenja stradale populacije.

M. PETROVIĆ

POTKRAJ lipnja litvansko ministarstvo obrane sklopilo je ugovor s talijanskim tvrtkom Alenia Aeronautica o kupnji 3 srednja taktička transportna aviona C-27J Spartan. Novonabavljenim avionima zamjetit će se postojeći transportni avioni u litvanskom ratnom zrakoplovstvu, Antonovi An-26, a prvi Spartan tre-

bao bi biti dostavljen do kraja ove godine, dok će preostala dva bili dostavljena ritmom jedan avion tijekom 2008., odnosno 2009. godine. Vrijednost litvanske nabave novih aviona je 75 milijuna eura. Kupnju novih transportnih aviona u litvanskom ratnom zrakoplovstvu smatraju prirodnim i nužnim korakom u opremanju svog zrakoplovstva, odnosno zadovoljenja svojih potreba za taktičkim transportom ljudstva i razne opreme posebice izvan granica Litve, na što je svakako utjecalo i

Litva kupuje Spartane

bao bi biti dostavljen do kraja ove godine, dok će preostala dva bili dostavljena ritmom jedan avion tijekom 2008., odnosno 2009. godine. Vrijednost litvanske nabave novih

litvansko primanje u NATO zajednicu tijekom 2004. godine. Jedne od temeljnih tehničkih odlika Spartana koje su utjecale i na litvanski odabir su njegova NATO interoperabilnost, odnosno njegova suvremena avionika, njegove STOL (Short Take Off and Land) mogućnosti, kao i mogućnost polijetanja i slijetanja na slabo pripremljene piste.

Uz Litvu, avione C-27J dosad su nabavile Italija (12 aviona), Grčka (12 plus 3), Bugarska (8 aviona), a uz to Spartan je vrlo izgledan kandidat na američkom JCA (Joint Cargo Aircraft) natječaju, odnosno na kanadskom SAR (Search And Rescue) natječaju. Nabavu Spartana također razmatraju Australija, Irska, Saudijska Arabija, Tajvan, Malezija, Češka, Rumunjska i Slovačka.

I. SKENDEROVIC

Streljivo PELE

NJEMAČKA tvrtka Rheinmetall, odjel Waffe Munition koji se bavi izradom streljiva, predstavila je novo tenkovsko streljivo prilagođeno uporabi u modernom operativnom okruženju. Rheinmetall je 2002. u suradnji s tvrtkom GEKE Technologie počeo razvijati novo streljivo PELE. PELE je kratica za Penetrator with Enhanced Lateral Effect, a riječ je o relativno jeftinoj modifikaciji postojećeg probojnog i višenamjenskog tenkovskog streljiva.

Uporaba tenkova u mirovnim i sličnim operacijama zahtijeva mnoge specifične zadaće kao što je razdvajanje sukobljenih strana, stvaranje zaštićenih područja i nadzornih točaka. Tako su tenkovi, koji su uvek loše prolazili u urbanim područjima završili baš u njima. A postojeće streljivo nije najpogodnije za uporabu u urbanim uvjetima. Zbog

velike snage i ubojitosti stvara velike kolateralne štete na objektima.

Zato novo streljivo PELE nema eksplozivno punjenje. Kad PELE udari u cilj od visokog se pritska razleti posebno punjenje i stvoriti mnogo fragmenata koji radikalno lete unaokolo. No, kako raspad projektila nije izazvan visokoenergetskim eksplozivom fragmenti brzo gube

energiju i nemaju veliki domet. Tako se učinak ograničava na manji prostor i smanjuje kolateralna šteta. Tvrtka navodi kako je streljivo PELE uspješno ispunilo predviđanja u pogledu probojnosti i učinka na cilju.

No, najbolja je stvar sa streljivom PELE to što se postojeće klasično streljivo može modificirati u inačicu PELE. Tako su troškovi nabave no-

Rheinmetall

vog streljiva prilagođenog novim operativnim zadaćama bitno niži jer se rabi već postojeće streljivo. PELE je dostupan za streljivo kalibra 120 i 105 mm. Tako su pokrivena dva temeljna zapadna tenkovska kalibra, a korisnici diljem svijeta mogu brzo i relativno povoljno nabaviti streljivo za nove zadaće.

M. PETROVIĆ

UH-145 pobjednik američkog LUH natječaja

EADS

NA AMERIČKOM LUH (Light Utility Helicopter) natječaju, koji je zaključen 30. lipnja, pobjedu između pet "natjecatelja" odnio je helikopter UH-145 ("amerikanizirana" inačica europskog helikoptera EC145), koji su predstavljale tvrtke

EADS North America i Eurocopter. LUH natječaj proveden je u svrhu opremanja Američke kopnene vojske (US Army) i Američke nacionalne garde (Army National Guard) lakin višenamjenskim helikopterom nove generacije. Na temelju prove-

denog natječaja u idućem osmognedijnjem razdoblju EADS North America i Eurocopter obvezani su dostaviti 322 helikoptera kojima se kane zamijeniti trenutačno operativni helikopteri UH-1 i OH-58, a vrijednost te nabave procjenjuje se na oko 3 milijarde američkih dolara. Glavni američki partner europskim pobjednicima LUH natječaja bit će američka tvrtka Sikorsky Aircraft Corporation.

Helikopteri će biti proizvedeni i sklapani u Sjedinjenim Američkim Državama, te je u tu svrhu u Columbusu (država Mississippi), pokrenuta proizvodna linija s koje bi u studenom ove godine trebao biti predan prvi UH-145. Helikoptere UH-145 pogone dva turbovratilna motora Arriel 1E2, za čiju je proizvodnju 644 motora zadužena tvrtka Turbomeca USA, sa sjedištem u teksaškom gradu Grand Prairie.

I. SKENDEROVIC

Razvoj naprednih kamiona

AMERIČKA kopnena vojska (US Army), odnosno njezino zapovjedništvo za vozila i oružje TACOM, izabrala je tvrtku International Military and Government LLC (koja djeluje kao podružnica tvrtke International Truck and Engine Corp.) te tvrtku Lockheed Martin koje bi trebale načiniti prototip nove generacije taktičkog višenamjenskog vozila, programa poznatog pod imenom FTTS (Future Tactical Truck System). To bi novo vozilo trebalo zamijeniti postojeća vozila raznih vrsta i tipova, uključujući i sveprisutni Humvee.

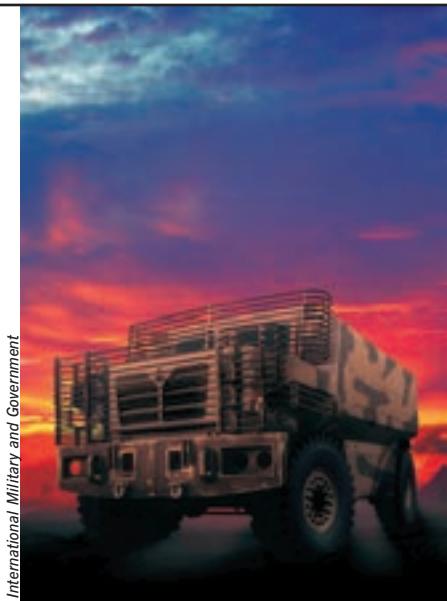
Inače, International Truck and Engine Corp. je u posljednjih nekoliko godina pojačao nazočnost na tržištu vojnih vozila i trenutačno ima ugovore za dostavu oko 10 000 vozila u vrijednosti većoj od 1 milijardu USD. Uz dvije odabrane tvrtke u konkurenciji su bile i tvrtke AM Ge-

neral Corp i Stewart & Stevenson koje nisu odabrane. Izbor Lockheed Martina i International Truck and Engine Corp malo je iznenadenje jer su tvrtke koje su ispalje ipak tradicionalni igrači na području vojnih taktičkih vozila.

FTTS je predviđen kao zamjena za tri skupine logističkih vozila koje su danas u službi. Trebao bi zamijeniti kamione HEMTT, FMTS i lako vozilo HMMWV (poznat i kao Hummer). Dolazit će u dva temeljna oblika, UV (Utility Vehicle) i MSV (Maneuver Sustainment Vehicle).

Inačica UV bit će u konfiguraciji 4x4, nosivosti 2730 kg, a ostvarivat će maksimalnu brzinu veću od 120 km/h i imati dobro ubrzanje. S punim spremnikom goriva moći će prevaliti oko 1400 km.

Inačica MSV prikazana je u pogonskoj konfiguraciji 8x8. Nosivost

International Military and Government

joj je 12 tona uz mogućnost vučenja prikolice od jedne tone. Imat će dobre vozne osobine na terenu pod punim opterećenjem, a u transportni avion C-130 moći će se ukrcati natovaren što će znatno ubrzati dostavu potrepština postrojbama na terenu.

M. PETROVIĆ

Odgodeno porinuće prvog američkog ratnog obalnog broda

PORINUĆE prvog američkog ratnog broda za priobalnu borbu (LCS - Littoral Combat Ship) USS Freedom odgođeno je za 16. rujna ove godine, što je neznatno od predviđenog roka.

Izvor blizak brodograđevnoj tvrtki Lockheed Martin izjavio je kako je prвotni rok porinuća bio zakazan za kolovoz, no problemi koji su se javili

pri dopremi nekih dijelova opreme produljili su vrijeme izgradnje broda i time njegovo porinuće. Jednako tako, za čitavo vrijeme gradnje novog ratnog broda za priobalnu borbu ulagali su se veliki napori kako ugrađena težina borbenih modula ne bi premašila projektirane vrijednosti te je do sada samo jedan takav modul ispunio te ciljane zahtjeve.

Prilikom projektiranja broda u tvrtki Lockheed Martin predviđeno je određeno povećanje mase samog plovila s obzirom na izvedbeno stanje, no prema nekim izvorima prilikom gradnje ugrađeno je više materijala što bi moglo dovesti do mogućih penala zbog povećane mase plovila.

Međutim, povećanje mase novog ratnog priobalnog broda dovodi američku mornaricu u ponovno razmatranje vrlo strogih zahtjeva za brzinom broda iznad 50 čvorova što će ovom promjenom u težini biti umanjeno ispod te granice.

Američka ratna mornarica trenutno razmatra gradnju 15 ratnih brodova za priobalnu borbu (LCS - Littoral Combat Ship) od kojih bi gradnja prva četiri broda bila podijeljena između brodograđevnih tvrtki Lockheed Martin (prvi i treći brod) i General Dynamics (drugi i četvrti brod).

M. PTIĆ GRŽELJ

Posljednja ispitivanja Sea Shadow-a

NAKON sedam godina provedenih u aktivnoj službi, američka mornarička uprava Ministarstva obrane dodijelila je tvrtki Lockheed Martin jednogodišnji ugovor vrijedan 1,1 milijun dolara kako bi okončala eksperimentalna testiranja na ispitnom brodu Sea Shadow IX-529 istisnine 550 tona nakon če-

ga se očekuje ponovna deaktivacija broda.

Sea Shadow je porinut 1985. godine nakon što je u tajnosti izgrađen u suradnji s upravom za mornaričke sustave (Naval Sea Systems Command), DARPA (Defence Advanced Research Projects Agency), LMSC (Lockheed Missiles & Space Com-

pany) i američkom mornaricom čija je svrha bila ispitivanje znanstvenih i tehnoloških inovacija u području upravljanja brodom, konstrukcije, pomorstvenosti, automatizacije i male zamjetljivosti te ocjenjivanje njihove primjenjivosti na buduće ratne brodove. Zanimljivo je dodati kako je trup broda tzv. SWATH forme (Small Water Plane Area Twin Hull) ili dvotrupni brod male površine vodne linije.

Unatoč brojnosti tehnoloških novina ugrađenih u brod i raznovrsnim ispitivanjima koja su provedena, brod je ubrzo prozvan "Stealth Ship" ili "nezamjetni brod", pošto je javnosti svakako najzanimljivija značajka toga broda bila njegova vrlo mala radarska zamjetljivost povezana s njegovim izgledom. Većina tih novih ispitanih tehnologija kasnije su ugrađene na AEGIS razarače te na novu generaciju DD(X) razarača.

M. PTIĆ GRŽELJ

ZATEGNUTOST u političkim odnosima između Tajvana i Kine neizbježno utječe i na opremanje nijihovih oružanih snaga novom opremom. Tako Tajvan za iduću fiskalnu godinu planira povećanje obrambenog udjela u državnom proračunu, sa sadašnjih 2,4% na 2,85%. U sklopu tog povećanja tajvansko ministarstvo obrane, a u svrhu jačanja svojih obrambenih potencijala, između ostalog predlaže nabavu 66 višenamjесkih borbenih aviona F-16C/D Block 52, a vrijednost te vrlo

Tajvan razmatra kupnju 66 Falcona

izgledne nabave procjenjuje se na oko 4 milijarde američkih dolara. Uz kupnju novih borbenih aviona, prijedlog tajvanskog ministarstva obrane sadrži i prijedlog nabave 8 podmornica s dizelskim pogonom, 12 aviona P-3C za protupodmorničku borbu, 8 bitnica s PAC-III projektilima, projektili zemlja - zrak za nove tajvanske fregate, te 30 borbenih helikoptera AH-64 Apache. Za to opremanje Tajvan je u idućem razdoblju od 6 do 8 godina spremjan izdvojiti oko 6,15 milijardi američkih dolara. Namjera da se nabave avioni F-16C/D Block 52 je između ostalog motivirana i činjenicom da su šanse da Tajvan u idućih 10 do 15 godina nabavi neki drugi američki borbeni avion novije generacije u odnosu na Falcon vrlo male.

U slučaju realizacije tajvanske kupnje Falcona, vrlo je izgledna tehnička suradnja između Tajvana i SAD-a, u smislu da bi se na Tajvanu pokrenula proizvodnja, sklapanje i održavanje Pratt & Whitneyevih motora F100-PW za cijelokupnu tajvansku flotu "šesnaestica". Tajvansko ratno zrakoplovstvo u svojoj floti ima između 70 i 80 borbenih aviona F-5E/F Tiger II, koji se u operativnoj uporabi nalaze više od dvadeset godina i koje je idućem desetogodišnjem razdoblju kani zamijeniti upravo višenamjenskim borbenim avionima F-16C/D Block 52. Uz Tigere, tajvansko ratno zrakoplovstvo raspolaže i avionima F-16A/B, AIDC F-CK-1A/B, te Mirageima 2000 koje također kani postupno povući iz operativne uporabe, ponajviše poradi velikih troškova njihovog održavanja.

I. SKENDEROVIC

Seminar o industrijskoj suradnji i offsetu

Od 3. do 5. travnja 2006. u Madridu je održan drugi po redu seminar o industrijskoj suradnji i offsetu na području obrane. Prvi seminar održan je dvije godine ranije u Scheveningenu u Nizozemskoj

Viktor KOLOVRAT

Svrha seminara je razmjena iskustava i znanja među vladinim organizacijama o trenutačnoj situaciji i trendovima u politici oko obrambene industrijske suradnje.

Domaćin sastanka, odnosno seminara, bilo je španjolsko ministarstvo obrane - Uprava za industrijsku suradnju - Isdefe GECOIN (Gerencia de Coperacion Industrial). Nazočni su bili predstavnici 34 države, od toga 23 europske, te predstavnici Europske obrambene agencije - EDA (European Defence Agency) i OCCAR (Organisation Conjointe de Coopération en matière d'Armement) - organizacije šest najrazvijenijih europskih država (Francuska, Njemačka, Italija, Velika Britanija, Belgija i Španjolska) na području obrambene industrije. Važno je napomenuti da je

seminar bio zatvorenog tipa, odnosno mogli su sudjelovati samo predstavnici ministarstava i vladinih organizacija prema pozivu organizatora, dok su predstavnici uglavnom španjolskih tvrtki obrambene industrije mogli sudjelovati prvi dan seminara.

Tijekom tog dana održane su prezentacije pojedinih zemalja o zakonskoj regulativi i dosadašnjim iskustvima na području offseta i industrijske suradnje na projektima razvoja i proizvodnje naoružanja i vojne opreme (NVO). Autor ovog teksta nazočne je upoznao s hrvatskom regulativom primjene offseta i budućim mogućim projektima u skladu sa Zakonom o proizvodnji, remontu i prometu naoružanja i vojne opreme, te Naputku o načinu i uvjetima primjene offset programa.

ma. Osim predstavnika europskih država svoju regulativu i iskustva iznijeli su i predstavnici Izraela, Malezije i Južnoafričke Republike.

Tijekom seminara zanimljiva je bila i rasprava koja se odnosila na indirektni offset. Nju je potaknuo predstavnik talijanskog ministarstva obrane koji je tvrdio da bi se u skladu s člankom 296 Sporazuma o Europskoj uniji, indirektni offset trebao odnositi samo na tzv. "defence related" (obrambeni) offset, a ne i na civilni offset. Ipak većina predstavnika drugih zemalja nije se složila s takvom konstatacijom s obzirom na to da sve zemlje nemaju jednako razvijenu industrijsku osnovu. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Ruski pištolji i revolveri

Ručno streljačko naoružanje, kao što su pištolji i revolveri, praktično nikada nije predstavljalo važniji dio naoružanja ruskih oružanih snaga i zbog toga su gotovo uvijek bili na samom dnu ljestvice proizvodnih prioriteta. S druge strane, Rusija je u proizvodnji naoružanja dugo vremena zaostajala za razvijenim zapadnim zemljama (iako su uvijek imali vrlo darovitih proizvođača i konstruktora), pa je razumljivo da su u proizvodnji usvajani tipovi naoružanja za koje su prvenstveno bile zainteresirane oružane snage

Marinko OGOREC

Velige ruske tvornice u Tuli i Kovrovu počele su proizvoditi oružje tek u devedesetim godinama XIX. stoljeća, ali ne i pištolje ili revolvere, koji su smatrani uglavnom ekskluzivnim obilježjem i osobnim oružjem časnika - u pješaštву glavno oružje bila je puška, a u konjici sablja (posebno je raširen bio tip kozačke sablje zvane "šaška"). S obzirom na to da su časnici nabavljali revolvere i pištolje uglavnom iz inozemstva, nije bilo osobite potrebe za vlastitom proizvodnjom. Preokret je nastupio nakon posjeta velikog kneza Alekseja SAD-u kjom prilikom se upoznao s revolverima "Smith & Wesson" na prelamanje i u pratnji čuvenog Buffalo Billa koristio se tim oružjem u lov.

Osim vlastitog iskustva, knez Aleksej se upoznao s praksom i na-

oružanjem američke vojske, brzo shvatio vrijednost revolvera u naoružanju konjice i donio odluku o njegovom uvođenju kao obveznog naoružanja u taj rod vojske uz tradicionalnu sablju i karabin. Isto tako, uočio je prednost opremanja časnika jedinstvenim tipom osobnog oružja, što je znatno pojednostavnilo logistiku i proizvodnju potrebnog streljiva. Rezultat njegovog posjeta SAD-u bio je u ono vrijeme "posao stoljeća" za "Smith & Wesson" - narudžba za dostavu 150 000 revolvera jednostrukog djelovanja u kalibru .44 (10,67 mm) i njihovo uvođenje u službenu uporabu carske vojske. Prema tome, riječ je o prvom službenom revolveru carske Rusije, koji se u njihove oružane snage počeo uvoditi 1869. godine.

Po nekim autorima, revolver "Smith & Wesson" M 1869, popularno nazvan "S&W" Russian (slika br. 1) smatra se za jednog od najpozdanijih teških revolvera na prelamanje ikada napravljenih, a isto tako kvalitetan je bio i metak za taj revolver koji je dobio naziv .44 Russian. Na međunarodnoj izložbi u Beču 1873. godine dobio je zlatnu medalju za kvalitetu. Ruskoj vojsci dostavljeni su u tri inačice - tip I, tip II (koji se razlikovao oblikom rukohvata i osloncem za srednji prst na braniku okidača) i tip III (nešto kraće cijevi i s mehaničkim izmjenama koje su donekle olakšavale rasklapanje i čišćenje od ostalih modela). ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Korijeni i uzroci terorizma (II. dio)

Završetak Hladnog rata donio je niz pojavnih oblika ratovanja koji su u ušli u žarište zanimanja vodećih vojnih sila svijeta. Tijekom posljednjeg desetljeća 20. stoljeća uglavnom je diljem svijeta prihvaćen stav kako globalni nuklearni rat više ne predstavlja vjerojatnost koja neposredno prijeti. Umjesto toga, javljaju se nove ugroze, zajednički nazvane asimetričnim prijetnjama.

Božo VUKASOVIĆ

Zasad ne postoji općeprihvaćena definicija asimetrične prijetnje, budući da je pojam asimetričnog ratovanja razmjerno nov. Jedan od mogućih pristupa određenju pojma bilo bi davanje negativne definicije, pri čemu bi ponajprije valjalo dati definiciju 'simetričnog' ratovanja. Simetričnim ratovanjem mogli bismo držati sukob strana koje raspolažu ekvivalentnom količinom i kakvoćom osoblja i materijala, a za njihovu primjenu imaju vrlo sličnu doktrinu. Mogli bismo dakle zaključiti kako se o simetričnom ratovanju radi onda kad su snage protivnika gledje materijala i ljudstva uravnotežene, uz dopustiva odstupanja ljudskih, materijalnih i doktrinarnih

razlika. Štoviše, te razlike su u slučaju simetričnog ratovanja tek komplementarne, pa čak i onda kad u konačnici odlučuju o pobjedi ili porazu. Definicijama asimetričnog ratovanja bave se u prvom redu zapadne sigurnosne agencije i službe, držeći kako su asimetrične prijetnje izravna ugroza njihove nacionalne sigurnosti. Američka publikacija Joint Warfare of the Armed Forces of the United States tako drži kako su "asimetrični bojevi bitke između različitih snaga". Nadalje, američka agencija DARPA (Defense Advanced Research Projects Agency) asimetričnim ratovanjem drži "ratne aktivnosti s manje i teže odredivim ciljevima", uz mali broj angažira-

nog osoblja, kao i uz "... uporabu nekonvencionalnih taktika koje često imaju veliki učinak (politički ili materijalni) s obzirom na uključene snage". Američka vojna obavještajna agencija DIA (Defense Intelligence Agency) navodi kako su danas moguće "mnoge vrste asimetričnih napada - (koje uključuju) terorizam, gerilske operacije i uporabu oružja masovnog uništenja". Prema istom izvoru, uzrok čestih asimetričnih prijetnji je dominantna vojna pozicija koja tjeran slabijeg protivnika na izbjegavanje izravnog sukoba sa SAD-om. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Što nakon B-2?

Američko ratno zrakoplovstvo nije razvilo novi strateški bombarder zadnjih 30 godina. Možda je došlo vrijeme da B-52, B-1B i B-2 dobiju nasljednika/e

Pripremio Siniša RADAKOVIĆ

Nakon što je američko ratno zrakoplovstvo 1992. obustavilo proizvodnju B-2 sav je novac preusmjeren u razvoj i izradu jurišnika. Iskustva stečena u ratovima koje su Sjedinjene Države vodile u međuvremenu pokazala su da je potreba za strateškim bombarderima još veća nego što je bila tijekom Hladnog rata. Zbog toga je nova washingtonska administracija ponovno pokrenula proces odabira novog strateškog bombardera.

Da je taj proces poprilično odmakao pokazuje i Pentagonova Quadrennial Defense Review (QDR) objavljena u veljači 2006. u kojoj se pruža snažna potpora planovima razvoja novog bombardera velikog dometa (long-range strike - LRS) koji bi trebao ući u operativnu uporabu 2018. U QDR-u piše da bi

američko ratno zrakoplovstvo do 2025. moralo povećati svoje udarne potencijale za velike udaljenosti za 50 posto i njihovu mogućnost prodora za faktor pet.

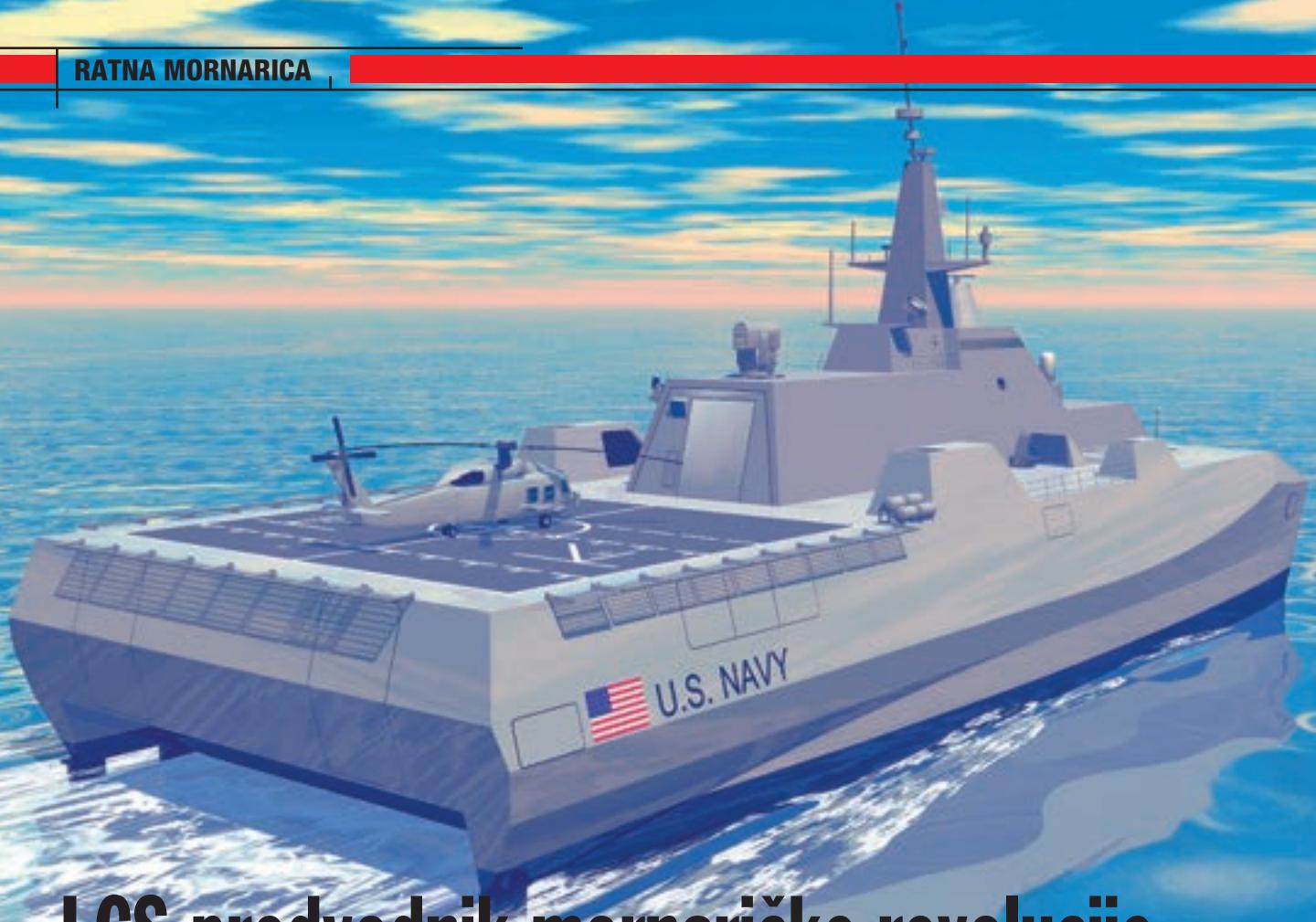
Trenutačno američko ratno zrakoplovstvo za napade na ciljeve na velikim udaljenostima na raspolaganju ima 16 borbeno spremnih B-2 radareski nevidljivih bombardera uz 150 drugih bombardera tipa B-52 i B-1. Nakon što će ostarijeli B-52 otići u otpis američko ratno zrakoplovstvo priželjkuje nabavu 80 novih bombardera (ili više). Od novog se strateškog bombardera očekuje da bude manji nego dosadašnji uz zadržavanje jednake borbene učinkovitosti.

Iako se zadani rokovi otpisa B-52 i kupnje novih bombardera ubrzano primiču ni čelništvo ratnog zrakoplovstva, a ni prijedlog proračuna

za fiskalnu godinu 2007., nisu naznačili odgovore kako se namjerava obaviti razvoj i kupnja novih bombardera.

U proračunu se, doduše, predviđa novac za studiju Next Generation LRS-a (NG-LRS), koju je američko ratno zrakoplovstvo počelo još 2004. Niti ovaj put se ne predviđa neki dramatični napredak, niti se odgovara na pitanje hoće li zrakoplovstvo prebaciti dio novca s otkazanog projekta Joint Unmanned Combat Air System (J-UCAS) na LRS. Postoje neke naznake da bi se prvi veći novac za projekt LRS (namijenjen razvoju i demonstriranju mogućnosti) mogao izdvojiti tek 2009. ili 2010. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

LCS predvodnik mornaričke revolucije

Littoral Combat Ship projekt američke ratne mornarice svojim naprednim rješenjima unijet će revoluciju u pomorsko ratovanje

Pripremio Tomislav JANJIĆ

Nakon kraja Hladnog rata mnogi su se vojni projekti, pokrenuti devedesetih godina prošlog stoljeća, pokazali dinosaurima prošlog vremena koje je trebalo ugasiti. Max Boot, jedan od najutjecajnijih američkih kolumnista, napisao je u Los Angeles Timesu u veljači 2006. - od 349 milijardi američkih dolara u vojnem proračunu za 2007. previše je odvojeno za održavanje konvencionalnog oružja preostalog iz Hladnog rata.

Nakon mnogih oštih kritika na F-

22 Raptor, F/A-18E/F Super Hornet i F-35 Joint Strike Fighter (JSF) Boot je svoju pažnju preusmjerio na ratne brodove. Podmornice klase Virginia, napisao je, primjer su na što Pentagon ne bi trebao trošiti toliko puno novca. Po Bootovom mišljenju za sukobe 21. stoljeća još su gore prikladni nova klasa nosača aviona SVN-21 i nova klasa razarača DD(X).

Iako se mnogi ne bi složili s Bootovim ocjenama, osobito u pogledu nosača zrakoplova, čija namjena i bor-

bene sposobnosti ponajviše ovise o ukrcanim zrakoplovima, simptomatično je da Boot nije spomenuo još jedan veliki i skupi program američke ratne mornarice - Littoral Combat Ship (LCS). Vjerojatno iz vrlo dobrog razloga - jer je LCS projektiran tako da u potpunosti odgovara uporabi u okruženju asimetričnih prijetnji kao dio međunarodnih kriza, te da djeluje u antiterorističkim i mirovnim zadaćama. I sve to u obalnim vodama što bliže bojišnicama na kopnu.

Doista, po tvrdnjama kontraadmirala Charlesa Hamiltona II, najdogovornije osobe LCS projekta, ovi će brodovi američkoj ratnoj mornarici donijeti brzinu, fleksibilnost i mogućnosti koje će joj trebati kako bi se nosila s asimetričnim prijetnjama budućnosti. ■

Osnovna odlika LCS brodova je njihova višenamjenska uporabljivost

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Razvoj mlaznih aviona 1937.-1950.

lako projektiran
isključivo kao
putnički avion
Viscount je,
dokazavši
uporabljivost tur-
boelisnih motora,
odlučujuće utje-
cao na razvoj
vojnih transport-
nih aviona

Domagoj MIČIĆ

Vickers Viscount

U svim dosadašnjim tekstovima o razvoju mlaznih aviona od 1937. do 1950. bavili smo se vojnim avionima, ne zato jer su oni isključiva tema ovog feljtona, već samo zbog toga jer su tijekom II. svjetskog rata i neposredno nakon njega svi naporci isključivo bili usmjereni na razvoj vojnih letjelica. Velik broj isključivo vojnih projekata koji su pokrenuti tijekom II. svjetskog rata pukom je inercijom dovršavan u zadnjim godinama četvrtog desetljeća prošlog stoljeća. Mnoge su od njih, i prije nego što su ušli u operativnu uporabu, spoznaje o njemačkim otkrićima na polju aerodinamike učinili zastarjeлим. Zbog toga, ali i zbog nove "komunističke" opasnosti koja je prijetila nasilnim osvajanjem cijele Europe i ostatka svijeta (koja se najbolje vidjela u Korejskom ratu), projektanti su ponovno, umjesto da

se prihvate razvoja civilnih aviona, počeli osmišljavati sve naprednije lovce i bombardere.

U takvim uvjetima razvoj civilnih aviona s mlaznim motorima tekao je usporen. Kako je razvoj i proizvodnja turbomlaznih motora bila podređena vojnim potrebama civilni su projekti pokušali pronaći svoje mjesto na samom rubu tog procesa. Tako prvi putnički avion opremljen mlaznim motorima - Viscount britanske tvrtke Vickers, nije dobio turbomlazni već turboelisni pogon.

Početak turboelisnih motora

Razvoj turboelisnih motora tekao je usporedno s razvojem turbomlaznih. Prvi turboelisni motor projektirao je i izradio Mađar György Jendrassik. Svoj prvi turboelisni motor Jendrassik Cs-1 napravio je još 1937. godine. Tijekom II. svjet-

skog rata zanimanje za turboelisne motore bilo je vrlo slabo, da bi tek nakon njegovog okončanja ponovno pojačalo, prije svega u Velikoj Britaniji. Tamo je tvrtka Rolls-Royce napravila prvi uporabljivi turboelisni motor RB.50 Trent. Radi potreba ispitivanja ugradili su ga na modificirani Gloster Meteor EE227 koji su nazvali Trent-Meteor. Na osnovi iskustava s RB.50 Trentom Rolls-Royce je razvio motor Dart, koji je ostao u proizvodnji više od trideset godina. Dart je zapravo razvijen za Viscounta, da bi ga kasnije rabilili na velikom broju drugih europskih i japanskih aviona, između ostalih i na protupodmorničkom avionu Breguet Alizé i vojnog transportnom avionu Hawker Siddeley Andover. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Kineska invazija otočja Paracel (1974.)

Razmjerno malo je poznato kinesko miješanje u Vijetnamski rat, do kojega je došlo u posljednjem stadiju rata kad je pad Saigona postao pitanje vremena, a kinesko-američki odnosi bili u uzlaznoj putanji. U siječnju 1974. kod otočja Paracel došlo je do manje pomorske bitke između kineskih i južnovijetnamskih ratnih brodova, nakon čega se Južni Vietnam povukao s otočja koje je do danas ostalo pod kineskom vlašću

Hrvoje BARBERIĆ

Otočje Paracel u Južnom kineskom moru u siječnju 1974. bilo je mjesto odigravanja pomorske bitke između kineske i južnovijetnamske mornarice. Suverenitet nad tim nenaseljenim, premda strateški vrlo važnim nizom od stotinu trideset većih i manjih koraljnih otoka i grebena imao je Južni Vietnam. U to vrijeme se pozicija saigonskog režima u Vijetnamskom ratu rapidno pogoršavala - posljednje američke postrojbe povukle su se u ožujku 1973., a primirje dogovoren na temelju Pariškog sporazuma ubrzo je postalo "mrtvo slovo na papiru". U takvim okolnostima Peking je odlučio iskoristiti situaciju i uzeti otoke na koje polaže pravo, a uz Paracel to je i otočje Spratley koje leži još južnije u Južnom kineskom moru.

Otočje Paracel, koje Vijetnamci nazivaju Hoang Sa, a Kinezi Xisha, nalazi se između vijetnamske obale i kineskog otoka Hainan te Filipina. Arhipelag je 1932. godine okupirala Francuska i pripojila ga svom kolonijalnom posjedu, Francuskoj Indokini. Tijekom II. svjetskog rata otoci su bili pod japanskom okupacijom, da bi ih 1946. okupirala nacionalistička Kina. Na konferenciji u San Franciscu 1951. vijetnamski predstavnik je istaknuo da otočja Paracel i Spratley pripadaju Vijetnamu, pri čemu nijedna sudionica konferencije nije proturječila njegovom zahtjevu, no ni Kina ni Tajvan nisu sudjelovali na konferenciji. Podjelom Indokine nakon Ženevske konferencije 1954. godine duž sedamnaeste paralele okupaciju otoka nastavio je Južni Vietnam, koji ih

■ Južnovijetnamski komandosi na otočju Paracel

je 1961. pripojio svojoj provinciji Quang Nam unatoč činjenici da su otoci 200 nautičkih milja udaljeni od obale.

Otočje Paracel se sastoji od dvije otočne skupine - tzv. skupine Mladog mjeseca i Amfitritne skupine.

Od razdoblja francuske uprave na otočju je postojala meteorološka stаницa koju je štitila vojna posada, šira okolina je vrlo važno ribolovno područje, no znatno je važniji strateški položaj otoka, kao i vjerojatnost postojanja rezervi nafte i plina u njegovom podmorju. U prosincu 1971. južnovijetnamska vlada počela je pregovore s naftnim kompanijama o traženju nafte u vijetnamskom podmorju, no pregovori su odgođeni te zbog pada saigonskog režima 1975. nikada nisu ni počeli.

Kineski zahtjevi

Pobjedom komunista u građanskom ratu Kina je obnovila svoje teritorijalne zahtjeve u pogledu otočja

Otočna panorama danas

u Južnom kineskom moru. Kina se u svojim zahtjevima pozivala na povijesne razloge - kineska pomorska istraživanja koja sežu još u razdoblje dinastija Han i Ming te neslužbeni status područja kao tradicionalne kineske ribarske zone i trgovачke rute. Godine 1956. sjeverno-vijetnamsko ministarstvo vanjskih poslova istaknulo je kineski suverenitet nad otocima Paracel i Spratley, a u rujnu 1958. Sjeverni Vijetnam ponovno je potvrdio teritorijalne zahtjeve Kine u pogledu otoka u Južnom kineskom moru kako bi na taj način osigurao potporu Pekinga za pripremanu invaziju Južnog Vijetnama. Iste je godine Kina proglašila teritorijalno more širine dvanaest milja, čime su bila obuhvaćena i otočja Paracel i Spratley nad kojima još uvijek nije imala faktičnu vlast. Kina i Tajvan su prosvjedovali nakon što su 1970. SAD i Japan potpisali sporazum kojim je otočje Sento Shosho nedaleko od Tajvana iz američkih ruku bilo predano pod japanski suverenitet. No, početkom sedamdesetih uspostava i zatopljavanje odnosa između Pekinga i Washingtona imalo je posljedice za strateške okolnosti u Južnom kineskom moru. Naime, Bijela kuća je istaknula da otočje Paracel nema strateški interes za SAD, čime je neizravno dano zeleno svjetlo Kini za invaziju otočja.

Između 1964. i 1970. između kineske i južnovijetnamske mornarice na području otočja dogodilo se više oružanih incidenata bez ljudskih žrtava. U svrhu obrane Južni Vijetnam je sagradio malu zračnu luku na otočju, a tijekom 1973. režim u Saigonu odlučio je sagraditi veću zračnu luku koja bi omogućila zaštitu otoka iz zraka. Obavještajni iz-

vori američke sedme flote sredinom siječnja su Saigonu dojavili pokrete velike kineske flote prema otočju Paracel, a 16. siječnja 1974. na otocima je otkrivena skupina kineskih vojnika. Nakon vijesti o pokretima kineske mornarice, u noći 18.

siječnja na otočje je poslana mala skupina južnovijetnamskih brodova i mornaričkog pješaštva. Južnovijetnamsku flotilu činila su četiri plovila - razarač Tran Khanh Du, dvije

■ Kineska postaja na otoku

krstarice Tran Binh Trong i Ly Thuong Kiet te patrolni čamac Nhat Tao. U to područje je prebačen kontraadmiral Tanh, kako bi izravno nadgledao razvoj događaja. Zbog prevelike udaljenosti otočja od zračnih baza na kopnu, južnovijetnamsko ratno zrakoplovstvo lovcima F-5 nije moglo pružiti potporu svom brodovlju. Nakon iskrcavanja na otočiću Duncan južnovijetnamski vojnici otkrili su nazočnost kineske vojske te je došlo do razmjene vatre.

Pomorska bitka

U prijepodnevnim satima 19. siječnja južnovijetnamski brodovi otvorili su paljbu na kineske te se razvila pomorska bitka koja je trajala 45 minuta. Saigon je zatražio pomoć od američke mornarice, što je Washington odbio. Američke vojne savjetnike u Vijetnamu iznenadila je i sama odluka zapovjedništva južnovijetnamske mornarice da se

Južnovijetnamsko brodovlje nije uspjelo zaustaviti kinesku invaziju

suprotstavi moćnjem kineskom brodovlju. Nakon vijesti o dolasku kineskog pojačanja južnovijetnamska flotila dobila je zapovijed za povlačenje, a otočje Paracel sljedeći dan u cijelosti je okupirala kineska vojska. U bici je potopljen južnovijetnamski patrolni čamac, a preostala tri broda su teško oštećena. Prema vijetnamskim izvorima, u bici su potopljena i dva kineska plovila te su dva teško oštećena. U srazu je poginulo pedesetak vijetnamskih vojnika, a pedesetak ih je koji su činili otočni garnizon zarobljeno, među kojima se navodno nalazio i jedan Amerikanac. Kasnije su ribarski i trgovaci brodovi spasili još nekolicinu vijetnamskih mornara s potopljenog broda.

Gubitak otočja Paracel obilježio je početak kraja Južnog Vijetnama. Južni Vijetnam je i nakon poraza nastavio tražiti vraćanje suvereniteta nad otocima, sve do konačnog pada saigonskog režima u travnju 1975. Nakon toga je ujedinjeni Vietnam istaknuo svoj zahtjev za otocima, a traženju suvereniteta nad arhipelagom pridružio se i Tajvan. Otočje je i danas pod kineskom vlašću, Peking je sagradio zračno uzletište na otoku Woody i luku na otoku Duncan, a prije nekoliko godina Kina je objavila namjeru otvaranja otoka za turističke posjete. Osim otočja Paracel, i druga točka kolizije Vijetnama i Kine u Južnom kineskom moru - otočje Spratley - također je 1988. i 1992. bilo mjesto sukoba pomorskih snaga. ■

■ Kineski promidžbeni poster

Sve džaba - pobjednik Pule 2006.

- hrvatski film ceste (96 min.)
- distributer: Propeler film
- redatelj: Antonio Nuić
- gl. glumci: Rakan Rushaidat, Nataša Janjić, Emir Hadžihafizbegović, Franjo Dijak

Kao što sam već najavio, od debi-tanta Antonija Nuića na upravo završenom Pulskom filmskom festivalu opravdano smo mnogo očekivali. Ipak, rijetko se u povijesti hrvatskog filma dogodilo da nezavisni film počinje svoj život najvažnijim državnim filmskim nagradama, a upravo to se dogodilo filmu *Sve džaba* Antonija Nuića koji je u Puli osvojio tri glavne nagrade - za film te za režiju i scenarij. Priča je to o mladiću koji nakon poslijeratne tragedije u svoj život uvodi drastičnu promjenu - kupuje kamion s napitcima i putuje od mesta do mesta te ih ne prodaje, nego dijeli stanovnicima. Tako susreće raznovrsnu paletu ljudi, od kojih će ga neki sudbonosno obilježiti. Film je izrazito minimalistički te, uz tek malo dijaloga, gluma nosi film. Izvrsni Rakan Rushaidat u glavnoj ulozi potpomognut je također izvrsnom sporednom ekipom u kojoj se posebno ističe vrlo darovita Nataša Janjić, koja je nagrađena Zlatnom arenom za epizodnu ulogu. Njezina suptilnost u glumačkom izražaju i mogućnost transformacije te ekspresije, ali i supresije emocija na ekranu potvrđuju da je hrvatsko glumište ponovno dobio veliku glumicu. Film *Sve džaba* traži od gledatelja veliki angažman - ali mu zato višestruko vraća. Nakon što je osvojio prestižne nagrade na domaćem tlu, mnogi očekuju da će ovaj film biti veliki adut hrvatske filmografije i na međunarodnoj sceni, a daljnji pohod nastaviti će na najvažnijem filmskom festivalu u ovom dijelu svijeta - sarajevskom.

Leon RIZMAUL

28. srpnja 1976. Najteži potres XX. stoljeća

U 3 sata i 42 minute potres jakosti 7.8 stupnjeva po Richteru pogodio je kineski industrijski grad Thangshan, usmrtivši više od 240 tisuća ljudi. Kina je seizmološki vrlo aktivno područje, a zbog velikog broja stanovnika i prije je na tom području bilo velikih katastrofa. Tako je, primjerice, 1556. godine u kineskoj pokrajini Shaanxi zabilježen potres koji je odnio najviše ljudskih života u povijesti - 830 tisuća.

Potres iz 1976. pogodio je milijunski grad usred noći te je to jedan od razloga što je broj žrtava vrlo velik. U danima koji su prethodili glavnom udaru seizmološka mjerenja su pokazivala aktivnosti iz Zemljine utrobe, no kineski seismolozi nisu očekivali tako jak udar. Potres je trajao 23 sekunde i u tom vremenu srušio sa zemljom 90 posto zgrada u Thangshanu. Kineska vlada, nespremna na katastrofu tih razmjera, odbijala je svaku pomoć stranih zemalja, što je također pridonijelo povećanju broja žrtava te se sumnja da je broj žrtava mnogo veći od službenog izvješća vlade. Po nekim kineskim izvorima ta brojka je veća od 500 tisuća ljudskih života. Danas je Thangshan grad od blizu 2 milijuna stanovnika, a izgrađen je uz mjere opreza od novog potresa.

2. kolovoza 1903. Ilindenski ustanak

Ilindenski ustanak je revolucionarna oružana akcija makedonskog naroda protiv turske vlasti, započeta na Ilinden 1903. zbog pojačane ekonomski eksploracije i pljačke koju su provodili turski feudalci potkraj XIX. i početkom XX. stoljeća. Centralni komitet Tajne makedonsko-odrinske revolucionarne organizacije (VMRO) donio je na Solunskom kongresu odluku da se stanovništvo svih oblasti Makedonije digne na ustanak te da okruzi izaberu svoje vojne štabove i organiziraju akciju na terenu. Najbolju organizaciju proveo je Glavni štab Bitolske oblasti. Ustanak je obuhvatio cijelu Bitolski oblast, dio Skopske i Solunske te kasnije i Sersku oblast, a u njemu je sudjelovalo oko 300 tisuća Makedonaca. Do sredine kolovoza oslobođeno je Kruševo, Neveska i Klisura, a u Kruševu je organizirana Kruševska Republika koja je trajala 10 dana. Nakon tromjesečnih borbi, početkom studenoga ustanak je ugušen paljenjem Kruševa i mnogih makedonskih sela. Nakon toga je oko 30 tisuća ljudi emigriralo u susjedne zemlje i Ameriku.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Pastiri, čobani, tirani...

Od vremena narodnih vladara Hrvati su do konca 20. st. bili pod tudinskrom vlašću. Zato je bunt prema svakoj vlasti postao dio narodnog mentaliteta. "Guš" da se i u crkvi "opali" po političarima i danas nailazi na odobravanje. No, to i nije novost uzme li se u obzir da je kršćanstvo u vijek osuđivalo one koji su, na tragu Luciferova "istočnog udara", radi tzv. izvoza demokracije u totalitarne režime ili radi navodne likvidacije terorista - "otvarali vrata pakla i ludila". Premda im je Bog (ili sudbina, kako su neki vjerovali) dodijelio pastirsku ulogu nad (svojim ili tudim) narodom. Starozavjetni proroci često udaraju na one koji upropošćuju Božje stado umjesto da ga pasu. Sv. Augustin najoštrijim riječima govori o pastirima koji samo šišaju vunu ovčama koje im je Bog povjerio na upravljanje. Isus, pak, riječima i činima, svojim učenicima otkriva da je on zapravo Mesija, Spasitelj, pastir ljudi. Onima koji su gladni njegove poruke on žrtvuje svoj odmor i svoj mir da im navijesti istinu koja hrani i oslobađa. To dolazi do izražaja i u zgodi kad umorne apostole šalje na "godišnji odmor", a sam neumorno nastavlja svoju misiju. To je očito i u događaju čudesnog umnažanja kruha, što je i znak euharistije. Narod je (bio) gladan duha i kruha. Gospodinova "akcija" otkriva njegovu inicijativu da se ljudima pomogne, čime apostole potiče na služenje, a narod na zahvaljivanje za dobročinstvo i izobilje. No, veliki i добри Pastir, vidjevši da ga ljudi žele učiniti kraljem, bježi od njih. Ne želi jeftine političke bodove, a posebno je daleko od toga da nastupi kao manipulator ili diktator. Kristov Kruh života hrani vjernike i oni u Njemu postaju jedno. To je i danas snažna poruka svim "pastirima" i cijelom "stادу"!

Andelko KAĆUNKO

Dragoni

Tijekom XVII. i XVIII. stoljeća **dragoni** su tradicionalno bili vojnici uvježbani da se bore kao pješaci, ali od jednog mjesta do drugoga, prebacivali bi se na konjima. Drugim riječima, napredovali su kao koњanici, ali borili su se kao pješaštvo. Ime duguju svojem osnovnom naoružanju - kratkoj mušketi zvanoj *dragon* (=zmaj). Tako je, nai-me, bila nazvana jer je rigala vatru, ali sva je prilika da je, umjesto da riga vatru, prilikom ispaljivanja jako dimila.

Za razliku od pravih postrojbi konjice, dragoni su bili organizirani u tipične pješačke formacije, a njihovi dočasnici i časnici nosili su oznake činova baš kao i svi drugi pješački dočasnici i časnici. Njihova izvanredna okretljivost, jer usporediti ih se moglo s mnogo kasnijim mehaniziranim postrojbama, činila ih je izvanredno pogodnima za mnoge zadaće, posebice za održavanje reda prilikom građanskih nemira, ili u borbi protiv krijućara. Spomena je vrijedno da je dragone bilo kud i kamo jeftinije novačiti i plaćati od skupih i uvek pomalo elitnih konjičkih postrojbi. Ipak, u srazu s pravom konjicom u pravilu su izvlačili tanji kraj, a sami su se stalno i društvenim statusom i plaćom, pokušavali s njom izjednačiti. Za vladavine **Friedricha Velikog** sredinom XVIII. stoljeća to im je napokon uspjelo: dragoni su tada postali najdjelotvornijim i najjeftinijem oblikom konjice koja se posebice isticala u gerilskom načinu ratovanja.

Potkraj XVIII. stoljeća neke su postrojbe postale poznate pod nazivom laki dragoni: jahali su brže i na lakšim konjima, i nosili lakše sablje. Posebno su uvježbani bili za izvidničke dužnosti i prepade, kao i za sve ostale u kojima je brzina bila nužna. U britanskoj vojsci dragoni su se premetnuli u kopljanike (*Lancers*) i husare, a između 1881. i 1910. ruska je konjica gotovo u cijelosti postala dragonskom. Iznimke su bile tek kozačke postrojbe i carska garda.

Kad je počeo **I. svjetski rat** u austro-ugarskoj, britanskoj, danskoj, francuskoj, njemačkoj, ruskoj, španjolskoj i švedskoj vojsci dragoni su još uвijek postojali. Odore su im se uvelike razlikovale i ni u kojem slučaju nisu bile jednake husarskim ili kopljaničkim. Mnogo su više nalikovale pješačkim odorama, a u **Njemačkoj** su na glavama imali i tipične njemačke kacige sa šiljakom. U **Velikoj Britaniji** nosili su skrletne tunike, za razliku od husarskih koje su tamo uвije bile plave. Jurica MILETIĆ

www.spacewar.com

Premda bi svaki potencijalni posjetitelj vjerovao da je riječ o stranici posvećenoj budućnosti, svemirskom ratovanju ili barem nekadašnjim hladnoratovskim i aktualnim space programima, <http://www.spacewar.com/> ipak nije ni izbliza to. Riječ je o izvrsnoj stranici posvećenoj aktualnim vijestima vezanima uz ratne ili vojne i diplomatske probleme diljem svijeta, a, logično, središnji prostor sitea ovog trenutka posvećen je ratu na **Bliskom istoku**.

Stranica je pregledna i puna vijesti koje se updateaju svakog dana, naravno, ovisno o količini informacija. Kako je princip rada sitea preuzimanje vijesti iz svih svjetskih medija na engleskom jeziku, tako se nemojte začuditi pronađete li teme koje su u hrvatskim medijima vrlo malo ili nikako predstavljene. Izvrsna je vijest i da su vlasnici sitea odlučili napraviti svojevrsni **Internet war** magazin pa se na dnu stranice mogu pronaći i aktualnosti iz svijeta vojne tehnologije i tehnike. Kako je osnovni cilj postojanja stranice informativnost tako je sasvim jasno da dodatni sadržaji, poput fotogalerija i videogalerija, ne postoje, baš kao što posjetitelji ne moraju brinuti hoće li im se svakih 10-ak sekundi otvarati nekakav *pop-up* prozor s reklamama. Toga, kao ni bannera, na stranici, vjerovali ili ne - nema!

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Pobjeda Sinjana nad Turcima, povodom koje je uspostavljena Alka, dogodila se:

- A 1688. godine
- B 1715. godine
- C 1760. godine

2. Čovjek podrijetlom iz jednog od ovih mesta NE MOŽE sudjelovati na Alci:

- A Hrvace
- B Dicmo
- C Imotski

3. Pogodak u gornji dio alke vrijedi:

- A jedan punat
- B dva punta
- C tri punta

4. Nakon pogotka "u sridu", s obližnjeg se brda oglašavaju:

- A "fritule"
- B "debele berte"
- C "mačkule"

5. Prošlogodišnji slavodobitnik Alke bio je:

- A Mladen Vučković
- B Joško Marić
- C Mario Šušnjara

MINISTARSTVO OBRANE RH

Služba za gospodarenje nekretninama

Pula, grad star 3000 godina, u kojem se spaja staro i novo, i u kojem se nadahnjuće pronaliči poznati pisci i kompozitori, obiluje mnogobrojnim kulturnim spomenicima i mnoštvom turističkih objekata te nizom prekrasnih plaža koje se smještene u blizini i izvan grada pod zaštitom brojnih lumaračaka.

Hotel "Veli Jože" kapaciteta 120 ležaja zadovoljava kategoriju hotela s dvije zvjezdice. Smješten je u širem gradskom središtu te pruža udugu smjeljata u dvokrovnim, trokrovnim sobama i apartmanima. Neposredna blizina gradske plate Valkane i gradičkog središta zadovoljava potrebe gostiju za ljepotom prirode, mora i povijesnog nasljeda stare gradske jezgre. Otvoren je tijekom cijele godine, a neposredna blizina Doma hrvatskih branitelja, u kojem se nalazi jedna od najljepših kavarna u gradu, kavarna "Mozart", pružit će kako dnevni utiskat opuštanja, tako večernji izlazak uz plesnu glazbu.

Split, gospodarsko, kulturno, prometno, turističko središte Dalmacije, zahvaljujući dugogodišnjoj turističkoj tradiciji, te brojnim kulturnim znamenitostima privlači brojne goste tijekom cijele godine.

Hotel "Zagreb", smješten u turističkom naselju "Dulovo", ima kapacitet 180 ležaja u dvokrovnim, trokrovnim sobama i apartmanima, i otvoren je cijelu godinu.

Turističko naselje "Dulovo" obiluje brojnim sportsko-rekreativnim sadržajima, te ima i vlastitu plažu.

Zbog blizine gradičkog središta, hotel "Zagreb" je pogodno mjesto za održavanje seminar, kongresa i raznih svečanih događanja te se tako u potpunosti kvalitetom usluge uklopio u turističku ponudu regije u kojoj je smješten.

Hotel "Veli Jože"

Bečka 7
52000 Pula
tel.: 052 / 551-182, 551-320
fax: 052 / 214-240

Hotel "Zagreb"

Dulovo, Put Dulova 23
21000 Split
tel.: 021 / 353-260
fax: 021 / 353-202

ca

